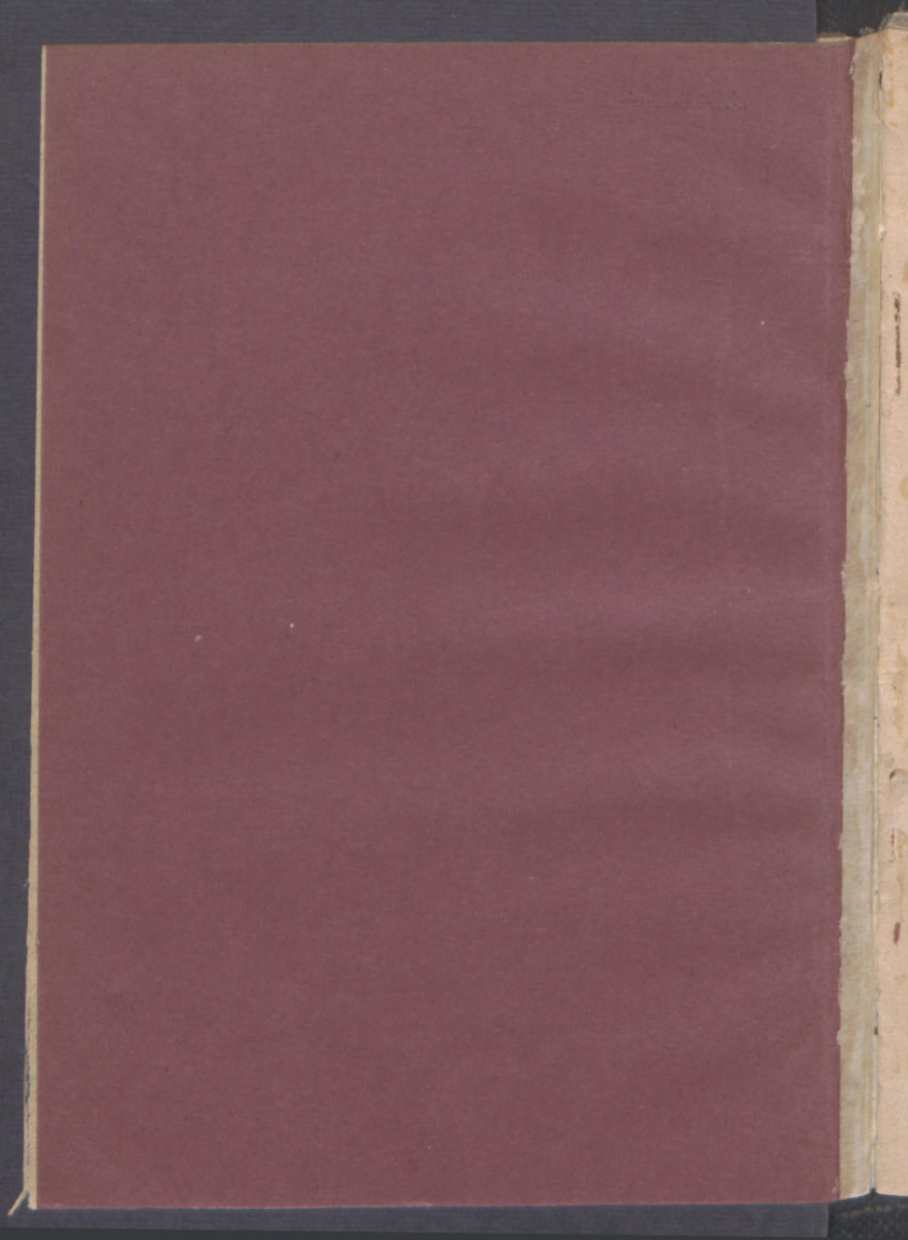

Теодор Ярчук.

АПОСТОЛ ПЕТРО

Цна 63 гр.

Теодор Ярчук.

АПОСТОЛ ПЕТРО

СТАНИСЛАВІВ 1930.

Накладом автора.

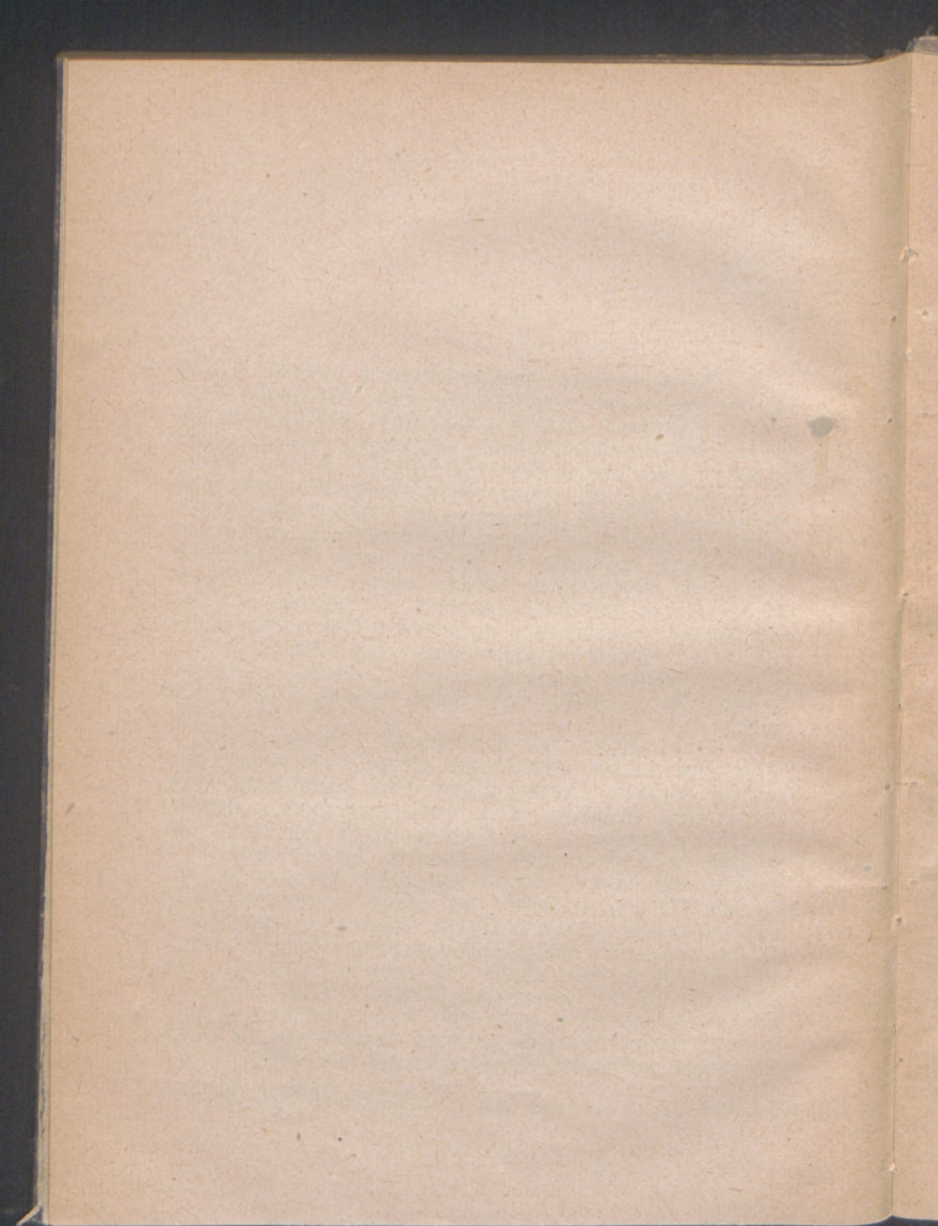

1547.037

Підчас мого чотиролітнього побуту в Римі на богословських студіях, я часто відвідував церкву св. Петра, у котрій я залюбки приглядався чудовим мозаїковим образам, на котрих представлено важніші моменти з життя ап. Петра. Мені найбільше подобався той образ, на котрому по мистецьки зображено, як то Божествений Спаситель рятує Петра, потапаючого у філях водних. Ця подія має вселюдське значіння, бо Ісус не лише Петра вирятував, але також дуже багато тисяч людей, які вже йшли на дно життєвого моря й в останній, критичній хвилині звернулись до Ісуса з благанням о поміч. Ісус Христос не лише вирятував Петра, але також загартував характер цього Свогого ученика і вчинив його Своім апостолом правди й братньої любви.

Дуже часто чує наш нарід: „Ти esi Петр...“; „Петрова скеля“; „Наслідник Петра“... а відтак про те, що апостол Петро, князь усіх апостолів, був Христовим намісником а папа римський є Петровим наслідником і т. и. Одначе мало хто знає, як убогий рибалка стався учеником Ісуса; який був перебіг цієї науки; відтак яка була апостольська діяльність Петра, а вкінці, чи дійсно папи римські є наслідниками апостола Петра. На поставлені питання ця книжечка дає по змозі вичерпуючу відповідь, спіраючись на тих місцях зі святого Писання, де лише є мова про апостола Петра. З побожних передань, у котрих є мова про цього великого Апостола, годі щонебудь певного заключати, бо вони не мають майже ніякої історичної вартости.

Проп. Теодор Ярчук.

ПЕРША ЧАСТИНА.

Ап. Петро на науці в Ісуса Христа.

1. Симон-Петро — рибалка.

В північних сторонах святої землі творить ріка Йордан майже на 22 кілометри довге а 13 кілометрів широке озеро Генисарецьке, котре задля своєї величини й положення зветься також Галилейським морем. Над мальовничим північно-західним берегом цього озера розложилося рибальське місточко Витсаїда, родиме місце Симона (Йоан 1, 44), якого увесь христ. світ знає як апостола Петра. Він родився у Витсаїді майже на десять літ перед приходом на цей світ Божественного Спасителя і в згаданому місточку провів свій вік молодечий, помагаючи своякам і другам-рибалкам у гарюванні при рибальських сітях на плесі мальовничого озера. Опісля переселився Симон до сусіднього місточка Капернаума, що так само лежало над берегом Генисаретського озера. В Капернаумі він даліше займався рибальством, удержуючи з праці мозолистих рук

свою жену, батька Йону і тещу. Брат Андрей помагав йому. Можливо, що Симон як рибалка бувби провів увесь свій вік на філях озера, одначе зайшла подія всесвітнього значіння, котра відірвала обох братів, його та Андрея, від буденного гарювання при рибальських неводах і вложила на них ще більший обовязок голошення Благовістя Христового. Як саме рибалка Симон був покликаний на знаменитого ловця людей, про це буде мова незабаром.

2. Симон-Петро вперве у свого майбутнього Учителя.

Вступом до події всесвітнього значіння була поява Йоана Хрестителя в Юдейській пустині над берегами Йордану. Він самий вів строге пустельниче життя, а обдарований вищим духом пророка взивав нарід до розкаяння. „Покайте ся, наближилось бо царство небесне“ (Мат. 3,2.) — такий був зміст його ядernih і палких промов. Розголос про нього залунав по всій Палестині. Зі всіх сторін краю громадно йшов нарід над Йордан до строгого пустельника, зодягненого в одєжу з верблюжого волосу, припоясаного шкуруним поясом; слухав його могутніх, захоплюючих слів; кався і на знак цього приймав Йоанове хрещення в Йордані. Ось так великий предтеча приготовляв жидівський нарід на близький прихід Того, Котрий „хрестити ме Духом святым та огнем“ (Мат. 3, 11.) і буде такий мо-

гутній, що одним ударом сокири зрубає кожне дерево, котре не видає доброго овочу, тай кине його в огонь (Мат. 3. 10.).

З Капернаума прийшов до Йоана Ан- дрей, брат Симона. Могутні слова Предтечі по- ділали на нього так сильно, що він не лише прийняв хрещення на знак розкаяння, але та- кож пристав до громадки його учеників.

Самаж велика подія почалася хрещенням Ісуса в Йордані. Незабаром опісля Ісус вдруге переходив біля Йоана Хрестителя, що стояв зі своїми двома учениками. Коли він побачив Ісуса, сказав: „Ось Агнецъ Божий“ (Йоан 1, 36.). Скоро це почули оба ученики, Андрей та Йо- ан, покинули дотеперішнього свого учителя, Йоана Хрестителя; пішли за Ісусом і сталися Його учениками. Вони оба перебули з Ісусом цілий день. Відтак Андрей сейчас удався до Капернаума і поділився зі своїм братом Симо- ном радісною новиною, що ним цілим оволо- діла. „Ми знайшли Месію“ (Йоан 1, 41.). Ось такими словами він привитався з братом і привів його до Ісуса. Він споглянув на Си- мона і сказав: „Ти еси Симон, син Йони; ти назвеш ся Кифа“ (Йсан 1, 42.). Таким чином й Симон знайшов Месію і був призначений на ученика Ісусового.

На цьому місці треба зауважити, що „Кифа“ це є слово єврейське і означає стільки, що українське слово „камінь“ чи „скала“ або грецьке слово „петрос“. В тих часах, коли зачато голосити народам божественну еван- гелію, грецька мова була znana усім народам римського царства, тому на цій мові найчастійше проповідувано Благовістя Христове, тому то й прийнялося імя „Петрос“ — у нас зукраїничене на „Петро“; під котрим увесь світ

знає Симона, одного з учеників а відтак апостолів Христа.

Катол. богослови прив'язують велику вагу до зміни імені „Симон“ на „Петро“ і запевняють, що „коли Христос змінив Симонову імя на Петро, то тим дав до пізнання, що призначує йому особливий уряд в Своїм Царстві“.

Якже було в дійсности? — Ми знаємо, що Ісус Христос не лише Симонові змінив імя, але також иншим ученикам. У Євангелії від Марка (3, 17.) знаходимо, що Він Якова та Йоана, синів Заведеевих, назвав „Воангерес“, себто по українськи: „Громовики“. Якщо Ісус зміною імені давби був Петрові до пізнання, що призначує йому особливий уряд у своїому Царстві, то з певністю і прочим ученикам давби був до пізнання, що також їм призначує особливі уряди в згаданому Царстві. В дійсности так і було. Так Петро, як і всі инші ученики Христові одержали особливе завдання голосити науку Христа та бути тими підвалинами, на котрих зістало збудоване Царство Боже. Та про це буде мова пізніше. Знова що до зміни імені „Симон“ на „Петро“, Ісус очеркнув лише характер не палкого, а при тім хиткого рибалки Симона, тільки його як майбутнього Свогого апостола.

Петро, зазнайомившись вперше зі своїм майбутнім Учителем-Ісусом, перебув з Ним короткий час; опісля вернувся до Капернаума і ще довго займався рибальством. Цілий рік проповідував Ісус у різних сторонах Галилеї, dokonуючи при цьому великих чудотворних діл. За той час не знаходимо ніякої згадки про Петра. Доперва згодом прийшла відповідна нагода, при котрій Ісус Христос покликав його на Свогого нерозлучного ученика.

3. Симон-Петро стається постійним учеником Ісуса.

В Євангелії від Луки (5, 1-11.) читаємо, що товпа народа, спрагнена Слова Божого, об-

ступила раз Ісуса над берегом озера Генисарецького. Він увійшов в один з човнів, що був власністю Симона-Петра. Цей же разом з братом Андреем полокав неводи. Ісус попросив Симона-Петра, щоби відчалив тим човном від берега, що в нього Він увійшов. Симон-Петро виповнив волю Учителя. Ісус усів в човні і навчав нарід а по скінченні науки велів братам рибалкам, щоби закинули неводи на озері. Симон-Петро відпрошувався від цього, бо як рибалка знав, що не днем а нічю найлучше вдається ловля риб. Так щож з того? Ціліську минулу ніч оба брати безуспішно трудилися на озері, тому то й цим разом не мали жадної надії на успіх а закинули невід, щоб лише виповнити волю Учителя.

Ловля риб вдалася напрочуд. Оба човни переповнено рибами. Симон-Петро переконався, що Ісус так само могутний в ділах як і в словах, тож перестрашений й упокорений припав до колін Ісусових зі словами: „Йди від мене, бо я грішний, Господи“. Місто оставити Симона-Петра в спокою, саме при цій нагоді Ісус покликав його в ряди Своїх учеників, словами: „ Не лякайся, від нині людей ловити меш“ (Лука 5, 10.). З того часу Петро стався постійним учеником Ісуса а відтак знаменитим ловцем людей. Заки це сталося і заки запалчивий але хиткий характер Петра загартувався і став твердий мов скеля у вірі в Ісуса Христа, початкуючий ученик мусів перейти ще багато спроб, невдач і упокорень підчас науки у свого великого Учителя.

4. Спроба ходження по філях озера.

Незабаром опісля Ісус чудотворним способом уздоровив Петрову тещу з пропасниці і цим ділом дав ученикам новий доказ Своєї надземної сили і любови до тих, що увірують у Нього. Одначе Петрові було цього замало. Його віра в Ісуса була ще дуже слабонька і хитка. Це виявилось підчас спроби ходження по філях озера Генисарецького

В Євангелії (від Мат. 14, 22-33.) читаємо, що ученики Ісусові перепливали самі човном через озеро. Ніччю около другої години вони побачили Ісуса, як ішов до них по водних філях й перелякалися, бо думали, що це зближається до них не їхній Учитель, а якийсь нічне марево. Ісус успокоїв їх. Тоді Петро забавив піти по водних філях до Ісуса, тому просив Його о зізволення на це. Ісус зізволив. Петро вийшов з човна. одначе не довго держався на філях. Повіяв вітер... Петро налякався. Сила віри опустила його. Він почав тонути й взивати Ісуса на рятунок, дарма, що як рибалка умів плавати. Ісус врятував Петра і скартав за маловірство. Запалчивий ученик знова зазнав упокорення.

Оба увійшли в човен. Присутні ученики поклонилися Ісусові, кажучи: Істинно Божий Син еси" (Мат. 14, 33.). Здавалобся, що ці ученики мали сильнішу віру в Ісуса ніж Петро. В дійсности вони були такими самими або ще й гіршими слабодухами від нього. Це доказує слідуєча подія: Недовго опісля Ісус рішучо говорив до учеників й народа про їдження й пиття Його Тіла й Крові. Многі ученики згір-

шилися цим і раз на все покинули Ісуса. Одначе Він не відкликав Своєї науки; противно й до дванадцяти оставших при Ньому звернувся з питанням: „Чи й ви хочете йти?“ Колиж Петро заявив, що їм нікуди йти, бо увірвали, що Він є Христос, Син Бога живого, Ісус сказав: „Хиба не я вас дванадцятьох вибрав? А один з вас диявол“ (Йоан 6, 70.). Так в дійсности й було, що один, з числа дванадцяти оставших при Ісусі, пізніше зрадив свого Учителя і передав Його в руки жидівських священників.

5. „Ти єси Петр...“

Ісус з громадкою учеників Своїх подорожував довго по Галилеї й поза її границями, при кожній нагоді навчаючи нарід та довершуючи великі, чудотворні діла. Підчас цих подорожий зайшли вони в сторони Кесарії Філіпової. Учительська діяльність Ісуса кінчалася. Він рішився піти в останне до Єрусалиму і там закінчити Своє післаництво мученичою смертю. На це треба було приговити учеників. Ісус вчинив це, предсказуючи Свої терпіння й смерть. Одначе, заки Він це почав предсказувати, поставив Своїм ученикам отсе питання: „За когь мають люде мене, Сина чоловічого?“ (Мат. 16, 13.). Вони відповіли: „Одні за Йоана Крестителя, другі за Ілію, иншіж за Єремію або одного з пророків“.

— „Ви ж як кажете, хто я?“ питався дальше Ісус.

— „Ти єси Христос, Син Бога живого“ (Мат. 16, 16.). — відповів Петро.

І озвавшись Ісус рече до него: „Блажен еси, Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі. Скажуж і я тобі: Що ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її. І дам я тобі ключі царства небесного, й що звяжеш на землі, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землі, буде розвязане на небі“ (Мат. 16, 17-19.).

Дійсно святочна була та хвиля, в котрій Ісус запитав Своїх учеників, за кого саме вони Його мають. Колиж Петро висказав свою віру цими словами: „Ти еси Христос, Син Бога живого“, Ісус потвердив, що Він дійсно Христос (себто: Месія), якого ізраїльський нарід вижидавав довгі віки, але Його як Месію пізнати міг лише той, кому це відкрив Отець небесний а не „тіло й кров“, себто природні дари пізнання. Небесний Отець відкрив це Петрові, тожто у відповідь йому заявив Ісус: „Ти еси Петр і на сьому камені збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її. І дам я тобі ключі царства небесного і т. д...“ (Мат. 16, 18. 19.).

Це місце зі святої Євангелії висказує одну з найбільших правд нового Завіта. Католицька Церков привязує до нього дуже велике значіння, бо на своїх соборах з цілого св. Писання лишє це одинокє місце проголосила як догму (себто — як непомильну правду), на котрій оперла верховну власть папи римського над усім християнським світсм, заявляючи, що Христос словами: „Ти еси Петр...“ наста-

новив Петра „князем всіх апостолів“ і видимим головою цілої Церкви а тим самим і його наслідника папу римського (Собор Ватиканський 4, 1.).

На основі цих слів кожна розумна людина пізнає, що наведене місце зі св. Євангелії від Матея є дуже важне, тожто над ним треба глибоко застановитися на основі інших місць зі св. Писання. В першій мірі треба застановитись головню над отсими словами Божественного Спасителя: „Ти еси Петр і на сьому камені збудую церку мою і ворота пекельні не подужають її“ (Мат. 16, 18.), бо словами: „І дам я тобі ключі царства небесного...“ (Мат. 16, 19.) Ісус надав Петрові таку саміську повновласть як і прочим ученикам Своім, сказавши до них: „Істинно, глаголю вам: Що звяжете на землі, буде звязане на небі; а що розвяжете на землі, буде розвязане на небі“ (Мат. 18, 18.).

З цим не погоджується катол. Церков, намагаючись доказати, що Петро дістав більшу повновласть від Ісуса ніж прочі ученики, бо він одержав ключі царства небесного, а прочі ученики не одержали таких ключів від Ісуса. Хай так буде! Петро звязував і розвязував одержаною повновластю ключів. Рівночасно по-встає питання: Якоюж повновластю мали звязувати і розвязувати прочі ученики Христові? Відповідь на це одна: Всі прочі ученики Христові одержали таку саму повновласть ключів, як Петро. Коли таки не таку саму — спротивляються католики, — бо Ісус надав повновласть звязування й розвязування Петрові одному а відтак, прочим ученикам дав

таку повновласть усім разом. Цікаво! Хибаж Ісус мав йти від одного ученика до другого і кожному з осібна повтаряти: „Що звяжеш на землі, буде звязане на небі“? Нема ніякої причини, щоби Ісус так поведився, бо сила Лого св. слів була така сама, чи Він говорив до одної людини чи до сотні, чи Він надавав повновласть одному Петрові чи усім ученикам разом.

До пояснення остаються слова: „Ти еси Петр і на сьому камені і т. д....“. Правда, висказана в наведених словах Ісуса, пробивається й повтаряється в листах (посланнях) апостолів. Самий Петро у своєму першому листі до малоазійських християн ширше розвинув сказані до нього слова: „Ти еси Петр...“ і точніше начертав образ будівлі Духа, що зветься Церквою Христовою, отсими словами: „Приступайте до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Богаж вибраного, дорогого, і самі, яко живе каміння, будуйте дім духовний, сьвященство святе, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа“ (І. Петра 2, 4. 5.). Отже Петро взиває вірних, щоби вони через свою віру в Христа приступали не до Петра, а до Господа Самого, як до угольного, живого каменя, а тим самим, як живе каміння вірою лучилися в Церков Господню, себто будували „дім духовний“.

Вираження „дім духовний“ спонукує кожен розумну людину застановитись над тим, що на світі є різного рода будівлі відповідно до того, який будівничий береться до діла. Як що до будівельного діла береться звичайний

архітект, то він при помочи мозолистих рук робітників з каменя, цегли, дерева й заліза буде різnorodні доми до мешкання, гарні вілли, театральні салі, казарми, тюрми... Як що до будівельного діла беруться царі, го вони людською кровю, різnorodним оружжям і кулями будують могутні царства земські. Наймудріший будівничий, Отець небесний, також буде, але инакше, а навіть впрост відворотно до людських способів будування. „Камінь, що відкинули будівничі, та стався у голову угла, — камінь спотикання і скеля поблазни“ (І. Петра 2, 7.). Ісуса, якого Пилат, високий урядник римського царства, засудив на смерть, Отець небесний умістив під Свою будівлю як угловий камінь. Цей духовний Дім Божий мурує Господь Бог з „живого каміння“, себто з людей, посвячених Богові (І. Петра 2, 5.).

Як саме Всевишній буде духовний Дім, як Він по Свойому премудрому пляну, а не по людським замислам, кладе одну верству живого каміння на другу, це дуже гарно описав апостол Павло в листі до Єфесян слідуєчими словами: „Тим-же оце вже ви більше не чужі й захожі, а товариші святим і домашні Божі; збудовані на підвалині апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос: на котрому вся будівля, до купи споена, росте в церкву святу в Господі. На Ньому й ви збудуйтеся на оселю Божу Духом“ (До Єфесян 2, 19-22.). Так то буде Отець небесний. Угловим каменем цієї будівлі не є хто инший, лише „сам Ісус Христос“. На Ньому збудував Отець небесний трівкий фундамент з апостолів й пророків. На цьому фундаменті

мує Господь Бог верства на верстві стіни духовного Дому з живих цеголок, з „живого каміння“ себто з віруючих в Христа.

Що з дванадцяти апостолів збудований фундамент Божого Дому, про це дуже гарно висказався Йоан Богослов в Одкриттю сліду-ючими словами: „ Мур гóрода мав два-найцять підвалин, а на них імена дванадцяти апостолів Агнця“ (Од-криття 21, 14.).

Так отже наведені місця зі св. Писання переконують усіх свідомих людей, що в ду-ховному Домі Божому, себто в Христовій Церкві були такі особи, які мали особливу пов-новласть і значіння від Бога. Вони сталися ти-ми кам'яними підвалинами, на котрих стоїть Будівля Божа. Їхнє значіння не було тичасове й переминаюче і не обмежувалось лише до зорганізування одної чи другої громади віру-ючих. Вони — апостоли одержали особливу трівку повновласть, котрої не міг і не може мати ніхто з членів Христової Церкви, себто з живих цеголок Будівлі Божої, бо задля цієї повновласти вони ще засядуть на дванадцяти престолах і судитимуть дванадцять племен Ізраїля.

На основі наведених місць зі св. Писан-ня кожна свідома людина ясно розуміє повно-ту Ісусової мисли, висказаної коло Кесарії Фи-липової словами: „Ти еси Петр і на сьому ка-мені збудую церкву мою...“ Ці слова означа-ють стільки, що Ісус задля Петрової ві-ри висказаної словами: „Ти еси Христос, Син Бога живого“, назначує Петра на одну з пер-ших, твердих як камінь, підвалин, на котрих

повстане й взнесеться в гору Будівля Його Церкви, побудована з „живого каміння“, то є: з таких людей, які так саме віруватимуть в Ісуса, що Він Христос-Спаситель, як увірував Петро. Як то Петро в дійсности був одною з перших підвалин Будівлі Божої, про це згодом довідаємося, розсліджуючи даліше його життя.

На цьому місці звернемо нашу увагу на претенсії єпископів римських до наслідства тої повновласти, яку мав і має апостол Петро в Церкві Христовій. Насамперед слідби замітити, що Ісус при ніякій нагоді не заіменував Петра князем всіх апостолів, як це вирішила католическа Церква на Соборі Ватиканським (4, 1.), бо у царстві Божому, відворотно до царств світа цього не було й нема таких шумних титулів, як у земських царствах. Шумні титули вказують на людську гордість, котра не дуже то радо узнає над собою когось вищого ані не має братньої любови до нищого, а Царство Боже будується на покорі й любові до Бога й на любові ближнього.

Наданням повновластей Петрові й прочим апостолам Ісус не установив тим самим апостольського уряду, в котрому на місце уступаючого урядника приходить свіжий урядник і перебирає уряд в свої руки. Повновласти, дані апостолам, належали виключно лише до апостолів. Не стало апостолів, то й перестала існувати апостольська повновласть. Цеж виразно сказане в словах Ісусових „Ти еси Петр...“ В них нема ніякої згадки про це, щоб якийсь єпископ, хочби він був навіть папою римським, мав право до наслідства й спад-

щини апостолської повновласти по Петрі. Цеж Самий Спаситель виразно зазначив, що лише Петрові дає апост. повновласть, бо прирівняв його до камяної підвалини в будівлі а знає це кожна тямуща людина, що в будівлі фундамент ставиться лише один раз, опісля верства по верстві будується в гору стіни а не фундамент. Петро і прочі апостоли були і на віки остануться фундаментом Будівлі Божої, себто Церкви Христової. При цьому наслідство є виключене раз на все.

Дійсно, це дуже цікаве й дивне, що єпископи римські оперли свою папську владу саме на тих словах Ісуса, котрі раз на все виключають й заперечують папство. Лише апостоли мали особливі повновласти бути фундаментом Церкви Христової, а з пізніщих членів цієї Церкви ніхто з людей, хоч би він був не знати який великий та святий, не мав права присвоїти собі „апостолського сидження” (*sedes apostolica*) а тим самим апостолської повновласти. Всі пізніщі члени Церкви Христової, це лише „живе каміння“, це лише цеголки зглядом апостолів, камяних підвалин Будівлі Божої. Тож ніхто з пізніщих членів Церкви не мав і не має права запевняти других, що він належить до фундаменту, збудованого з Апостолів і має апостолські повновласти.

Добре зрозумілі слова „Ти еси Петр...” є найсильнішим чинником для євангеліків у правильному розумінні історії Церкви, котре ґрунтується на цьому переконанні, що в Царстві духа, особливо в релігії нема ніякої повновласти, котру можна-

би перенести з одної людини на другу. Як поетичний дар нашого великого генія Тараса Шевченка чи І. Франка не був і не міг бути перенесений на якогось іншого Українця, то тим більше не могли бути перенесені повновласти апостолів на якогось іншого члена Церкви. Майно у виді грошей чи земських посіlostей може перейти у спадщині з батька на діти й внуки і царська влада й корона можуть перейти у спадщині з царя на його престолонаслідника, але повновласть, дана Богом, ніколи в світі не може перейти у спадщині з одної людини на другу, бо така повновласть належить до Царства Духа. Тому то апостольське наслідство (*successio apostolica*) римських папів від самого початку противорічило й противорічить самому собі. Це добре розуміли перші римські єпископи і не вивисшували себе понад інших. Навіть Григорій I., що був римським єпископом від 590 до 604. р., не вивисшував себе понад інших єпископів Христової Церкви, а коли царгородський єпископ хотів назватись єпископом екуменічним, себто єпископом над усіми єпископами, Григорій I. написав до нього таке: „Це горде ім'я є наслідуванням сатани, який піднісся понад усіх янголів“.

Саме Ісусові слова до Петра: „На сьому камені збудую церкву мою“ (Мат. 16, 18.), котрими Він відрізнив Свою Церкву від усяких людських організацій, змушують нас — євангеліків, покинути ті Церкви, що їх організували люди по своїм людським плянам, а вернутись знова до Христа й до Його Церкви, збудованої на апостолах. Ця Церква є

Царством Духа божого і в ній правдиві поклонники поклоняються духом і правдою (Йоан 4, 23.). Не лише в Єрусалимі ані на горі Горасим, отже не лише в Римі чи у Жовкві, не лише в Зарваниці чи у Гошові або на Кальварії; не лише в Почаєві чи Сучаві..... маємо поклонятись Богу. Він всюди присутній, тому на кожному місці поклін Богу має однако-ву вартість, котрої навіть на одробинку не збільшають мраморні храми із золотокованими престолами, золотими свічниками та багато-свічними павуками... Тому то ми, євангелики, уважаємо кожду, навіть найубожшу селянську чи робітничу хату за відповідне місце на наші Богослуження, звертаючи увагу лише на то єдине, щоби ми поклонялися Отцеві небесно-му духом і правдою.

6. „Геть від мене сатано! ти блаз-ниш мене“....

Як після чудової погоди ясний, блакитний небосклін покривається темно-бурими дощевими хмарами, так після величної й святочної хвилі, в котрій Петро висказав віру громадки учеників словами: „Ти еси Христос, Син Бога живого” й почув у відповідь: „Ти еси Петр...“, Божественний Спаситель посумнів і зачав приготувляти своїх учеників на те, що його незабаром мало постигнути в Єрусалимі. З Його святих уст почули ученики сумні слова, що Він „мусить іти в Єрусалим, і багато терпіти од старщик та архиереїв, та письменників, і бути вбитим і встати третього дня“

(Мат. 16, 21). Ученики вже передше чули не-раз з уст Ісуса про злобу Ізраїля, через котру їм колись доведеться терпіти, а під цю хвилю вперше почули, що і їхній Учитель незабаром піде до Єрусалиму не по те, щоби святе місто увірувало в Нього, а лише тому, щоби прийняти тяжкі терпіння й смерть з рук керманичів права, науки й священства. Ісус предсказував Свою сумну будучність, щоби укріпити віру учеників до тої міри, щоби Його смерть на хресті не була для них ніякою несподіванкою ані занадто великим ударом, котрий раз на все розторошивби їхню маленьку громадку. Вони мусіли усвідомити собі, що навіть страшна, мученича смерть не всилі подолити правди й перешкодити їхньому Учителеві у виконанні великого завдання. Вони мусіли усвідомити собі, що „не єсть Бог Богом мертвих, а живих“ (Мат. 22, 32.; Марко 12, 27.; Лука 20, 38) і Бог живих є Отцем не мертвого а живого Сина Свогого Єдиного, Котрого не в силі задержати у своїй власті світ мертвих. Він силою, яку одержав від Отця, розірве брами світа мертвих; розвалить гріб і встане третього дня. Він дасть і ученикам що вірують в Нього, таку силу, що і їх не подужають ворота пекольні.

Предсказування Ісусові викликали в учеників дивне вражіння. Вони не могли погодити в своїх умах цих предсказувань з попередними Його словами. Недавно тому говорив їм, що Він як Христос (Месія) має царську власть; дальше говорив про Царство небесне і дав їм ключі від цього Царства і вони вже

мріяли, як то настане Ісусове царство на взір інших земських царств, а вони будуть найвищими урядниками в цьому царстві, аж тут нараз Він починає говорити про Свою мученичу смерть. В такі предсказування ученикам годі було вірити. Тому Петро думаючи, що Ісусом оволоділо хвилеве осумніння, бере Його подальше від учеників; докоряє за такі сумні предсказування й каже: „Пожалься себе Господи; нехай се не станеться Тобі“ (Мат. 16, 22). Петро взяв Ісуса оподаль учеників, щоби легше розігнати сумні мисли Його і в Ньому знова розбудити радісну надію на будучність, бо по думці Петра чекають Ісуса лише велич, перемога над противниками і царська свобода... а не мученича смерть. Щоби успішніше розрадити Ісуса, Петро ужив слів вказуючих на милосердя боже, кажучи: „Пожалься себе Господи...“, або як то в нас звичайно кажуть: „Най Пан-Біг боронить!“ Милостивий Бог не може до цього допустити, щоби щось подібного мало статися з Ісусом, тож Йому не треба такими сумними гадками перейматися.

Петрове поведення й слова до Ісуса були не на відповідному місці. Він хотів вчинитися дорадником і потішителем Того, хто є Потішителем всього людства і говорить до свого Учителя те, що йому підказували „тіло й кров“, себто людське думання. За це Ісус строго зганив його: „Геть від мене сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче“ (Матей 16, 23.). Своім дорадуванням Петро хотів вивисшитися над свого Учителя.

Він — ученик хотів провадити Того, за Ким повинен був слухняно послідувати. Петрове самовивисшування рівнялося поведенню сатани, котрий свого часу вивів був Ісуса на височенну гору; показав Йому всі царства на світі й славу їх і сказав: „Оце все дам Тобі, коли, припавши, поклонишся мені“ (Мат. 4, 9). Тому то Ісус з такими самими словами звернувся тепер до Петра, як колись до духа, що Його спокушував: „Геть від мене сатано!“ (порівнай: Матей 4, 10; і Мат. 16, 23). Ісус знав, що Його дорога веде по Божій волі на Голгофту і остроми словами до Петра дав раз на все до зрозуміння ученикам, що інакше не може бути. Якщо хто з учеників з тим не погоджується, то може йти геть від Ісуса. Їм не подорозі.

Заходить питання слідуюче: Чому на ту справу дивився інакше Ісус ніж Петро?

— Бо Ісус з цілою повагою Свогого Єства твердив так:

— Я мушу потерпіти мученичу смерть.

Петро: Ти цього не смієш терпіти.

Ісус: Бог цього хоче.

Петро: Бог не допустить до цього.

Ісус: Тобі залежить лише на тім, що належить до людини. Про ню ти дбаєш, щоби не потребувала терпіти а зазнавала розкошій і слави.

Петро: Подумай лише, кілька горя зазнають Твої ученики, як що Ти будеш замучений на смерть! Застановися над Собою, як багато терпінь жде Тебе! Вглянь в то, яка

ганьба спаде на Ізраїля, котрий на віки сплямить свої руки Твоею неповинною кровю.

Ісус: Як що ти, Петре, стаєш в обороні людей як таких і намагаєшся, щоби лише догодити людським бажанням, то — признаю тобі — мої терпіння й смерть на хресті є великим нещастям. Але ти, Петре, дбаючи лише про людське, робиш кривду Отцеві небесному, бо хочеш людину вивисшити а Бога понизити. Моїмже заданням є возвеличати Бога і цього доконаю на хрестній дорозі. Вона для мене неминуча, бо інакше годі людям пізнати Божу справедливість і їх поєднати з Богом.

Ось так менше-більше представляється розбіжність поглядів Ісуса з одної сторони а Петра з прочими учениками, як представників людства, з другої сторони. Петро мав довіря до Божого милосердя, але воно не було правдивою вірою, бо не обосновувалося на словах Ісуса Христа. І що з того, що він в імя Боже хотів Ісуса розрадити й потішити? Ісус такого довіря не похвалив; противно, найострішили словами скартав і упокорив Петра. З цього для нас великий примір, що не кожде довіря до Бога є дійсною і правдивою вірою, а лише те довіря є вірою, котре є підчинене Божому проводові і уґрунтоване на Христовій науці, себто на св. Євангелії. В противному разі і ми колись почувлиби з уст Божественного Спасителя: „Проч від мене сатано!“.

7. „Господи, добре нам тут бути!“

З під Кесарії Филипової пішов Ісус з учениками в полудневому напрямі. Шість днів вони подорожували, заки опинилися у стіп гори Тавор. Перетомлені ученики задержалися, щоб троха відпочати. Недавно тому предсказав їм Ісус, що побачать Його велич й славу. Тепер, коли вони стали на відпочинок, взяв Ісус Петра, Якова, та брата його Йоана, котрим Він в першу чергу передав Свою науку, і пішов з ними на верх таворської гори. В дійсності ця гора висока лише на 562 метри, отже не може рівнатися з котроюнебудь високою горою в Карпатах, але вона є найвища на цілу околицю і з її верха мається дуже гарний вид на мальовничі береги Йордану, що пливе на схід від гори Тавор, відтак на озеро Генисаретське а в кінці на околиці Назарету, де Ісус провів Свій молодечий вік.

Вийшовши на верх гори, Ісус став перед трьома учениками, сяючий надземним блеском. Його переображення полягало не лише на тім, що „сияло лице Його, як сонце, а одежа Його стала біла, як світло“, але також на тім, що колишні слуги Божі, Мойсей та Ілля, ізявилися і розмовляли з Ним (Мат. 17, 23).

Серця учеників сповнилися превеликою радістю. Захоплений Петро ділом хотів докзати свою вдячність Ісусові за те, що удостоївся бачити переображення, тож із запалом предложив Йому свої услуги. „Господи, добре нам тут бути!“ — сказав він, — „Коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мой-

сееві, а один Ілії" (Мат. 17, 4). Він готов будувати намети, в котрих Ісус, Мойсей та Ілля хоронилибся днем перед соняшною жарою, а ніччю перед обильною росою. Петро бажавби хоч на пару днів зберегти велич переображення, тому був готов до всякої послуги. Тепер він зовсім інакше поводитьсь ніж тоді, коли Ісус предсказував Свої терпіння й смерть. Тут йому добре. Тут він бажавби як найдовше остатись; із захопленням глядіти на сяючого Учителя, та радіти з присутности Мойсея та Іллі; одначе при цьому призабув на Отця небесного, Який в часі переображення мав заявити Свою спільноту з Ісусом як Єдинородним Сином Своїм. Ще Петро не скінчив говорити, як ясна хмара, знамя особистої присутности Всевишнього, „отінила їх, і ось голос із хмари глаголючий: Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте“ (Матеї 17, 5). Ученики відчули присутність Бога живого. Його близькість потрясла ними до глибини. Між тим, як приявність Божа принесла Ісусові мир і радість, ученики зі страху припали до землі й скривали свої обличі так довго, аж доки не прийшов Ісус та не сказав устати. Вони підвели свій зір у гору. Біля них стояв самітний Ісус. Його облича вже не сяло як сонце й одіж не біліла як світло. Перед ними стояв давний Учитель. Велична хвиля переображення пройшла...

Вона сильно скріпила віру учеників, але й збільшила глибину терпіння. Що Ісус був так близько Божої величності, а всеж таки мав уподобання в хресті, що Він стояв межи Мойсеєм а Іллею, а всеж таки йшов добровільно

межи злочинців, цього не могли поняти ученики.

Ісус мав свою ціль в тому, щоби свідками Його переображення були лише ті три ученики, котрі опісля мали бути свідками Його трівожних переживань в Гетсиманському городі. Їм дано було пізнати велич Ісусової жертви на хресті.

Ісусове переображення зробило на Петра незатерте вражіння до самої смерти. На нього він, опісля як апостол, покликувався як на один з доказів, щоби переконати слухаючих його слів, що він не розповідає якісь хитро придумані байочки, але обявляє їм дійсний прихід Ісуса Христа, бо він самий був наочним свідком величчя Ісуса на святій горі і чув голос, повен чести й слави: „Се Син мій любий, що я вподобав Його“ (ІІ. Петра 1, 16—18).

8. Спiр о першенство.

Ісус, Петро, Якiв та Йоан зiйшли на дiл до прочих ученикiв, якi ждали у стiп гори. Пiсля уздоровлення хлопця, хорого на падачку (нашибку), Ісус з учениками пiшов у дорогу до Капернаума. По дорозi Він знова передсказував Свої терпiння й смерть. Цим разом Петро мовчав. Мовчали й прочi ученики; слухали передсказувань божественого Спасителя й дуже сумували (Мат. 17, 23). Жаль було їм Учителя, а може ще бiльше жалували за своiми рожевими мрiями про месiянське царство Іраїля, котре, по їхнiм думкам, мало повстати на взiр инших земських царств з приходом

Христа. Ці їхні мрії розвіялися через сумні предсказування Ісуса Христа. Замість них в умах засумованих учеників поволи розвивалася й дозрівала ідея (мисль) Царства небесного, про котре їм Ісус говорив много разів й пояснював притчами.

Хоч ученики не розуміли ще вповні, як має виглядати Царство небесне, а всеж таки сперечались між собою, хто з них буде перший у тому Царстві. Особиста амбіція не позволяла жадному з них уступити з претенсій до першенства на користь другого. Вони самі не могли полагодити цього спору між собою, тож в Капернаумі приступили до Ісуса й запитали: „Хто більший у царстві небесному?“ (Мат. 18, 1). Ісус не відповів ученикам впрост; не вказав на Петра, чи Йоана, чи на якого иншого ученика і не сказав: „Петро є більший“, або: „Йоан є більший“ і т. п.; лише дав їм цю знаменну відповідь: „Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім і всім слугою“ (Марко 9, 35), а щоби ще наглядніше пояснити першенство у Царстві небесному, Ісус прикликав до Себе хлопятко; поставив його серед них і сказав: „Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в Царство небесне. Оце ж, хто смириреться, як хлопятко се, той більший у Царстві небесному“ (Мат. 18, 3. 4.).

Цими словами Ісус суперникам о першенство дав до зрозуміння так виразно, що навіть дитина може зрозуміти, що у Царстві небесному, себто у правди-

вій Церкві Христовій, справа першенства мається зовсім инакше а то впрост відворотно до справи першенства у земських царствах. У земських царствах люди на знак першенства убираються в золотом ткані шати й золоті корони, прикрашені дорогоцінним камінням; оточують себе пишно вистроєним, царським двором і виступають перед підвладним народом гордо, овіяні ореолом влади й маєстату. Приміром о. Ф. Штіраго в катол. народнім катехизмі (часть I.; сторона 269.) подає такий опис:

„Папський двір є уряджений на взір дворів сьвітських володарів. Папської резиденції стереже 350 жовнірів, а саме: Швайцарська сторожа (відділ зложений з 75 людей, котрі походять переважно з Люцерни в Швайцарії; одягнені по сєредновічному, сповняють в Ватикані службу придверників); шляхотська сторожа числить 75 людей, виключно з членів римської шляхти; вони товаришать Папі при кождім публичнім виступі, мають вільний доступ до Папських кімнат, часом сповняють також обовязки послів, коли пр. треба доручити якому єпископови іменоване на кардинала і т. п.; дальше палатна сторожа, зложена з сотки людей; ся служба є почесна і безплатна; врешті 100 жандармів. Як удільний володар каже Папа бити власні гроші, роздає ордери, має власну біло-золоту хоругов (сі краски вибрано з огляду на слова св. Петра, які сказав до хромого від уродження: „Срібла й золота не маю“ Діян. ап. 3, 6); Папа удержує також на всіх дворах володарів власних послів (легатів, апостольських пунців і т. д.)“.

Такий стан тривав від 1870 р. до 7. червня 1929 р., себто як довго папа римський, оголосивши себе ватиканським в'язнем (за те, що італійська держава забрала церковну державу з Римом і, злучивши усі краї Італії в одну цілість, зробила Рим своєю столицею), не виходив нігде поза ватиканську палату (в котрій нараховується около 10.000 покоїв і величавих саль) і поза церков св. Петра. Минувшого року (1929.) великий вожд (duce) італійського народу, Муссоліні, погодив папський двір з італійським королівським двором так, що папа римський одержав маленьку незалежну державу, котра обіймає малу частину міста Риму і лежить на ватиканським горбку. Тому теперішня папська держава називається: «Citta del Vaticano» (Чітта дель Ватікано). Як відшкодування за страчену державу в 1870 р. папа римський одержав від італійського правительства 750 мільонів лір чистими грішми а 1.000 мільонів (або один мільярд) у вартостевих державних паперах. Цей договір ратифіковано 7. червня 1929 р. і з того часу папа римський перестав звати себе ватиканським в'язнем і відкликав клятву, котру був кинув на італ. королівську корону. Обставини на папському дворі змінилися дещо. Папська сторожа тепер збільшена майже в двоє, а навіть, як це подає „Ілюстровани Курер Цодзенни“ з 18. липня 1929 р., генеральний штаб теперішньої папської держави „Чітта дель Ватікано“ набув для папських військ кільканадцять скорострів.

У Царстві Небесному, себто у дійсній Христовій Церкві справа першенства мається ось так: Ті, що хочуть бути першими, мусять насамперед повернутись до Христа (Мат. 18, 3) і смиритись як „хлопячко“, а в кінці „бути

з усіх останнім і всім слугою“. Покора і служення ближньому з любови, це дві прикмети першенства у правдивій Церкві Христа. Згодом усвідомилися і в цьому ученики Ісуса Христа і поступали після науки Його. Тому у первісних християнських часах не знаходимо в історії Церкви ніяких спорів о першенство, бо апостоли й первісні християни тямили слова Божественного Спасителя: „І не звіться наставниками, один бо в вас наставник — Христос“ (Мат. 23, 10).

9. Ісус умиває ноги Петрові.

Недовго ученики чекали на те, щоби Ісус показав їм на ділі, як виглядає першенство у Царстві небесному. Свято Пасхи зближувалося. Ісус в останнє пішов з учениками до Єрусалиму. Подорож зійшла на різних поученнях, котрі Він давав ученикам і тим приготував їх на тяжкі спроби.

На кілька днів перед святом Пасхи прийшов Ісус з учениками до Єрусалиму. Час скоро минав на острих промовах Ісуса, звернених до Фарисеїв та книжників (Перечитай: Матей: голова 23). Заходили свята. Треба було приготувитись до святкування пасхи, тому Ісус з учениками удався до Витанії, східного передмістя Єрусалиму, і ту в одній господі ученики приготували пасхальне ягня.

Вечером Ісус з учениками спожив пасхальне ягня; установив тайну Господньої Вечері, а опісля забрався до умивання ніг Своїм-

же ученикам. Він, вивисшений над усіх, поведився як останній слуга; підперезався ручником; налив води до умивальниці; хилився до ніг кожного ученика по черзі і умивав їхні стопи з порошу й бруду. Він чинив це в тій хвилі, коли на Нього упляновано зраду, коли людська злоба й облуда виступили перед Ним у цілій повноті і справляли Йому невимовні терпіння. Він терпів через Свогого таки ученика — зрадника, але мимо цього нахилився до ніг Юди і умив стопи Свогого зрадника... Один Петро спротивився цьому великому пониженні Ісуса і ніяк не хотів Йому зіволити на умивання своїх ніг: „Господи, Ти обмиваєш ноги мої?“ — питав здивований. На це Ісус відповів: „Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля“ (Йоан 13, 7). Не довго треба було ждати на це. Кілька годин пізніше Петро переконався навіть на собі самому, до чого спосібна людська подлість, а через смерть Ісуса на хресті зрозумів, чому його Учитель виявив Свою звязь з учениками так понижуючою прислугою, як умивання їхніх ніг. Але покищо, перебуваючи довший час з Ісусом, він з прочими не відчував, як Ісус кожного дня usługував усім і не розумів, що Ісус умиванням ніг майже в останнє підчеркував Свою услужність, тому ніяк не хотів дати Ісусові своїх ніг на умивання. „Не будеш мити ніг моїх до віку“ — сказав рішучо Петро. „Як не обмию тебе, не мати меш часті зо мною“ — відказав також рішучо Ісус; себто заявив, що межі ними не може бути ніякої спільноти, як що Петро не хоче мати над собою услужливого настоятеля, Господа. Петро мусів згоди-

тися на прислугу Ісуса, щоби він самий не вивисшував себе колись понад прочих апостолів, а колиб таки вивисшався, то ставсяб ворогом Христа Ісуса. Якщо так малоби статись, то лучше вже тепер вернутися Петрові до Капернаумма і дальше займатися рибальством.

Розлука з Ісусом найбільше тревожила Петра, тому сейчас упокорився й сказав: „Господи, не тільки ноги мої (умий), та й руки й голову“ (Йоан 13, 9). — „Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а чистий увесь“ — відповів Ісус і умив Петрові ноги.

Так довершив Ісус діла умивання ніг і дав наглядний примір Своім ученикам, як повинно виглядати першенство у Його Царстві. Він заявив Свою святу волю цими словами: Істино, істино глаголю вам: „Не еєть більший слуга пана свого, ані посланець більший посланого його“ (Йоан 13, 16).

Коли хто візьме до рук св. Євангеліє; з увагою перечитає оповідання про умивання ніг (Йоан 13, 2—15) і застановиться над подіями минувшини, то скоро запримітить велику зміну, яка повстала з бігом часу у християнській Церкві. Від тоді, як Ісус умив ноги ученикам, минуло заледве 800 літ. 809-го року папи римські завели такий звичай, що кожна людина, яка приходить до папи римського на послухання (авдієнцію), мусить цілувати хрест на обув'ї папи. Петро з великим трудом погодився з тим, що Ісус умив його ноги, а папи римські, що уважають себе наслідниками Петра а намісниками Ісуса Христа й Бога, попросту зажадали того, щоби віруючі в Хри-

ста поцілунками умивали обува на їхніх ногах...

Незабаром опісля Юда вийшов з господи. Ісус в останнє зачав предказувати Свої дуже близькі терпіння й мученичу смерть на хресті. Гнетучий сум оволодів учениками. Затрівожений Петро заявив Ісусові свою готовість навіть життя віддати за Нього. „Душу мою за Тебе положу“ — сказав він. Та Ісус добре знав хвилиний настрій Петра і перебіг подій, що мали незабаром наступити; тому відповів йому: „Істино, істино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречешся тричі“ (Йоан 13, 38).

Замок Петро. Мовчали й прочі ученики, заслухані в Ісусові слова, повні заохоти, потіхи й довіря до Всевишнього... Скоренько минав час. Пропамятна Тайна Вечеря кінчалася а наступав тернистий шлях, котрий вів через Гетсеманію, палату первосвященника на Голгофту...

10. На горі Оливній.

По вечері у Витанії пішов Ісус з учениками Своїми на гору Оливну, на схід від потоку Кедрон, що пливе на дні глибочезної яруги, котра зветься кедронською або Йосафатовою долиною і знаходиться межі горою Сіон і горою Оливною. Коли прийшли на місце Гетсиман, Ісус задержав учеників і наказав їм молитися; відтак взяв зі Собою Петра, Якова і Йоана; відійшов з ними оподаль від прочих і, задержавшв їх, також наказав молитися; в кінці Самий відступив від них

на віддаль метукаменя, прикл онив Свої коліна й молився до Отця небесного. Між тим, як божественний Спаситель переходив на молитві смертну боротьбу й кровавим потом зі Свого Святого облича зрошував землю, перетомлені ученики спали. Спав і Петро. Дух в нього був бодрий, але тіло немічне. Лише Юда-зрадник не спав. Він готовився до виконання уплянованої зради і тому вже зближався до Ісуса з ротою (сотнею) війська і гурмою слуг первосвященника та фарисеїв. Він добре знав, що його Учитель є у Гетсимані.

Ісус розбудив сплячих учеників словами: „Вставайте, ходімо; ось зрадник мій наближується“. На голос Ісуса ученики побудилися, але зазнали такого жахливого змішання, (констернації), якого зазнає стежа, котра заснула на розвідці у боєвій лінії, а пробудилась в окруженні ворогів. Ученикам окруженим жовнірами і гурмою слуг довелось глядіти на людську подлість; довелось бачити колишнього, їхнього, щирого друга й касієра Юду, як він зі солодкою усмішкою на устах підійшов до Ісуса; облесно промовив „Учителю, Учителю!“ й поцілував Його в тій цілі, щоби жовніри й слуги пізнали, кого мають увязнити.

Метода зрадників майже все така сама. Юда ужив найкращого обяву щирої любви, себто поцілунку, як знаку зради. Так само нераз той, хто на словах попросту розпинається за якусь велику, народню справу, на ділі буває тяжким ворогом і зрадником тоїж самої справи.

На Ісуса кинулись слуги первосвященника й фарисеїв і почали вязати Його. Петро на-

магався оборонити свого Учителя і зранив мечем одного слугу первосвященника. Ісус сейчас уздоровив раненого, а Петрові строго наказав уживати оружжя на Його оборону. Петро послухав наказу. Ісуса звязали й повели... Пирестрашені ученики розбіглися...

11. Упадок Петра.

Жовніри і слуги подалися з увязненим Ісусом до міста в сторону архієрейської палати. Здалека за ними йшли дві людські поста-ти, немов дві нічні мари. Це два ученики Ісусові, Петро та Йоан. Їх ніхто не змушував слідкувати за увязненим Ісусом. Вони могли остатися на самоті саме так, як прочі ученики це вчинили, і Петро бувби заощадив собі багато докорів совісти. Одначе непере-можна любов до Ісуса й тривожна цікавість, що з Ним станеться, силою волікли Петра за Учителем.

Завели Ісуса до архієрейського двора, дістався туди й Петро і замішався межи слуг й рабів первосвященника. Всі вони дихали не-навистю до Ісуса і були горді з того, що та-ки увязнили Його. Обидливі жарти сипались на адресу Ісуса. Глумливий регіт розходився по подвірю архієрейської палати...

Нічний холод дошкулював слугам і ра-бам. Назносили дерева; розложили вогонь. Ясно кровавими язиками замиготіло полум'я багаття. Слуги й раби обступили вогонь і грі-лися...

Петрові, що опинився на архієрейському

дворі, не лише дошкулював нічний, наскрізь переязбаючий холод, але також холодне й вороже оточення. Він дрожав увесь. Мило усміхалося до нього ніжно — рум'яне полум'я вогню й манило його до себе. Принада тепла була дуже сильна. Петро не мав сили опертися; зблизився до вогню; став між слугами й рабами і грівся, слухаючи саркастичних жартів та реготу...

При вогні пізнали Петра по галилейській ноші (одягу) й по виговорі, що він не є родом з Єрусалиму і зачали догадуватись, що це ученик Ісуса, тому з різних боків почали зідливо питати його, чи це дійсно правда. Той самий Петро, який ще перед кількома годинами заявляв, що готов життя своє віддати за Ісуса, почав тепер перед слугами й рабами відрикатися Його. Колиж наставляли, щоби таки признався, він зачав проклинатись й клястись, що навіть не знає, про кого йому говорять (Мат. 26, 72, 74). Це діялось саме тоді, коли божественний Спаситель в присутності первосвященника зазнав тяжкої зневаги від архіерейського слуги, який ударив Його в лице...

Півень запіяв... Ісуса вели попри юрбу слуг, що разом з Петром грілися при вогні. Він глянув на Петра. Цей відчув докір; пригадав собі недавно сказані слова: „Істино, істино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречешся тричі“ і, зрозумівши підлоту свого поведіння в архіерейському дворі, сейчас вийшов за браму, умиваючись гіркими сльезами жалю. Петро плакав ревно над собою самим...

Ніхто з нас, людей, не має права й не

сміє вказувати рукою на Петра, як на упавшу велич. Ми, пересічні люде, хто знає, чи не поступилиби в даному случаї ще гірше ніж Петро. Не штука то, не робити дурниць тоді, коли взагалі не робимо нічого, але дуже трудно остатись таким самим тоді, коли змінюються обставини. Візьмім примір от хочби з недавньої минувшини нашого, українського народу. Не штука то було нашим військовим побренькувати у запіллі оружжям й вихвалюватись: „Заткнемо синьо-жовтий стяг в тому то а тому місті на тій та онтій вежі“, але дійсно велика штука була показатись справжніми героями у боєвій лінії під градом куль, де тисячі наших юнаків клали буйні голови та встелювали землю трупами за лучшу долю Українського народу. Так саме була велика штука задержати рівновагу духа в полоні, де майже кождий полонений старався сказати хоч одно слівце в чужинецькій мові, щоби хоч трошечки примилитись стійковому, який стеріг його а втікача убивав мов собаку... Навіть Йоан Хреститель, найбільший з народження „від жінок“ (Мат. 11, 11) не становив винятку під цим оглядом. Він, осамітнілий у вогкій, понурій вязниці усумнівся що до месіянства Ісуса до тої міри, що післав до Ісуса своїх учеників із запитом, чи Він — Ісус е той, що мав прийти, чи може на кого іншого ждати йому (Лука 7, 20), хоч над Йорданом, вказуючи на Нього, викликував до народу: „Він вас хрестити ме Духом святим та огнем“ (Мат. 3, 11). Чомуж усумнівся іоан Хреститель? — Бо він представляв собі могутнього Хреста (Месію), який одним ударом сокири,

що у Його руці, зрубає кожне дерево, котре не приносить доброго овочу, себто в одній хвилині знищить усьо зло, і очевидно не допустить до того, щоби Його Предтеча довго мучився за правду. Дійсний Христос, по думці Йоана Хрестителя, повиненби сейчас розвалити вогку, понуру тюрму і увільнити його. Одначе час минав; Йоан Хреститель мучився, а Ісус Христос не йшов йому з помічю, лише голосив Євангелію бідним і уздоровляв недужих... Так саме не штука тим, які замкнулись у монаших келіях, або тим, що слухають Богослуження в церкві, прирікати у захопленні, що цілий свій вік служитимуть Богу, але велика то штука памятати про Нього у життєвому вирі й тоді, коли у нашій, людській груді виють дикі звірюки гніву, зависти, розпусти і т. п. і шарпають нас в різні сторони, щоби вирватись з опонів нашої волі й віддати нас на поталу...

12. Розкаяння Петра.

Одинокий погляд Ісуса й довіря, що його мав Петро до свого Учителя, вирятували його від такого самого упадку, котрого зазнав Юда-зрадник. Як що Петро бувби попав у таку зневіру до Ісуса як Юда, бувби пішов дорогою Юди. Як що Юда бувби не стратив довіря до Ісуса, мимо зради бувби напевно помилуваний і знова поставлений на апостола. Це є закон упадку й поправи кожної людини.

Петро умивався гіркими слезами жалю.

Суму додала йому вістка, що Ісуса таки розп'яли на хресті. Отже сповнилися Його предсказування. Ісус натерпівся знущань від тих самих людей, яким приніс найбільше добро а вони, місто подяки, прибили його до хреста, найстрашнішого орудія смерти, й прокололи його святу грудь. Така то людська вдячність.

Колиж ці сумні предсказування сповнилися, то чому не малиби сповнитися Ісусові предсказування про Його воскресення з мертвих? Чомуж не малоб сповнитися і то приречення, котре Ісус дав йому — Петрові? Таж Він виразно сказав: „Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просівати, як пшеницю; яж молився за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись на вернувшись, утверди, братів твоїх“ (Лука 22, 31-32.). Петро наглядно переконався, як у відповідний час сатана забрався до просівання учеників Ісусових. Юда Іскаріотський відпав мов полова. Він — Петро був на тій самій дорозі, але Ісус молився за нього. Сила Його молитви велика. Це відчував Петро на собі самому, бо не провалився зовсім й не став відступником Христа. А щодо прочих учеників — всі вони порозбігалися й переховувалися, де хто міг. Їхня віра в Ісуса дуже ослабла. На Юду-зрадника не було що числити. Петро відрікся Ісуса. Коби хоч він на вернувся. Вже булоб їх більше. Його присутність скріпилаби їх на душі... Добре, він — Петро готов сейчас піти до них, але з яким лицем стане перед ними? Як погляне у їхні вічі?.. Так, алеж він має утвердити прочих... Хто? Він, що відрікся Ісуса? Вінже са-

мий потребує утвердження у вірі... Годі, годі... І знова покотились рясні, пекучі слези жалю з Петрових вочей.

Так минуло пару днів. Ісус воскрес й переказав через Свого ангела до Петра, що потішить його. Так і сталося. Ісус з'явився прибитому горем Петрові; але цей думав, що має привид і не був певний, чи дійсно Ісус устав із мертвих, тому самий побіг до Ісусового гробу. Плита була відсунена; гріб — порожній... Це переконало Петра. Дійсно, предсказування сповнилися! Христос воскрес!

Невисказана радість обхопила Петра. Він вже на ніщо не зважав; сейчас побіг до прочих учеників Ісусових, щоби з ними поділитись своєю радістю й скріпити їх на душі.

13. „Паси ягнята мої“; „паси вівці мої“.

По приказу воскресшого Спасителя вернулися ученики до Галилеї над озеро Генисаретське і займалися рибальством. Одної ночі вони надармо трудилися при неводах на озері і не зловили нічого. Коли зійшло сонце, хтось стояв на березі озера і кликнув на них, щоби закинули неводи з правого боку човна. Ученики вчинили це й наловили множество риб. По тім пізнав Йоан, що це Ісус стоїть на березі і сказав Петрові: „Се Господь“ (Йоан 21, 7.). Сейчас Петро накинув на себе одяг, скочив з човна у воду й поплив до берега. Незабаром приплили до берега й інші; напекли риб й пообідали з Ісусом. По сбіді Він

приступив до Петра й запитав: „Симоне Йо-
нин, чи любиш мене більш, ніж сі“ (себто у-
ченики)? — „Так, Господи; Ти знаєш, що я
люблю Тебе“ — відповів Петро. На це Ісус:
„Паси ягнята мої“ (Йоан 21, 15).

Чому саме Ісус допитував Петра, чи лю-
бить Його? Хибаж передше Ісусові не заявляв
Петро, що любить Його? Таже він казав це
не раз, а навіть заявив, що й життя своє від-
дасть за Ісуса. То — правда, але незабаром
він відрікся Ісуса й до основ захитався у то-
му званні, до котрого Ісус його покликав. По
Своєму Воскрисенні Ісус з'явився Петрові і
простив йому цю велику провину. Кому мно-
го прощається, той много любить (Лука 7, 47.).
Ісус багато більше простив Петрові ніж про-
чим ученикам, бо Петро був відрікся Його, а
інші ученики лише порозбігалися, тому то
сподівався від нього більшої любови, Також
тому Ісус оказав Петрові обильну любов, що-
би і в ньому самому, як будучому апостолю-
ві, розвинулася обильна любов до інших.

Петро, який за свою чванливість та не-
розчислену запальчивість зазнав великого упо-
корення, цим разом не відповідав за такою са-
мопевністю, як тоді, коли заявляв Ісусові: „Хоч
і всі поблазняться (Тобою), тільки не я“. От-
же, запитаний Ісусом, чи любить Його, Петро
не відповів: „Так, Господи, люблю Тебе сто
раз більше, ніж ці“. Ні! Цим разом він відпо-
вів покірно: „Ти знаєш, що я люблю Тебе“.
За це Ісус покликав його знова до апостолсь-
кої праці словами: „Паси ягнята мої“.

Одначе Петро мусів усвідомити собі, що

Ісусові розходиться о дуже важну справу, тому Він запитав знова, чи Петро Його любить. Цей не міг дати іншої відповіді. Він же задля Ісуса Христа покинув усьо, дім, жінку й батька старенького. Що саме спонукало його до цього, як не любов до Ісуса, котра оволоділа ним цілим, опанувавши його серце й душу? Тому то Петро вдруге відповів так само: „Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе“. За це Ісус знова поручив йому те саме завдання: „Паси вівці мої“ (Йоан 21, 16.).

Втретє запитав Ісус Петра, чи любить Його. Потрійний запит, догаряюче богаття (вогонь). при котрому недавно пеклася риба, пригадали Петрові, як то він грівся при вогні в архіерейському дворі й відрікався Ісуса. Тому „засмутився Петр“; біль стиснув його груди; до вочей тиснулися слези... Він був свідомий, що нічого не вдалобся йому затаїти перед проникливим зором Ісуса і був готовий навіть тоді сказати „так“, як що Ісус запитавби його: „Петре, чи ти справді відрікся мене?“. Одначе на питання, чи він любить Ісуса, не міг Петро дати іншої відповіді, як лише: „Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе“. На це втретє почув з уст божественного Спасителя: „Паси вівці мої“ (Йоан 21, 17.).

Три рази відрікся Ісуса Петро; за те три рази мусів визнати Ісусові свою любов і три рази одержав завдання: „Паси ягнята мої“; „Паси вівці мої“. Цими словами Ісус привернув Петрові гідність апостола і утвердив його у цьому великому званню.

На цьому місці здалобся ще звернути у-

вагу на висновки, до котрих дійшли католики на основі вище обговорених стихів зі св. Євангелії. Вони запевняють, що Ісус словами: „паси ягнята мої“; — „паси вівці мої“, передав Петрові, а тим самим також його наслідникам, себто папам римським найвищу пастирську владу над усім Своїм стадом, то зн. над цілою Християнською Церквою, бо Самийже Ісус незабаром мав опустити землю. Церков Христа, — учать католицькі богослови, — є стадом Петра, у котрому ягнятами є вірні а вівцями — настоятелі Церкви, себто священники, пралати, єпископи і т. д. Дальше учать вони, що той не належить до дійсної Церкви Христової, хто не належить до Петрового стада.

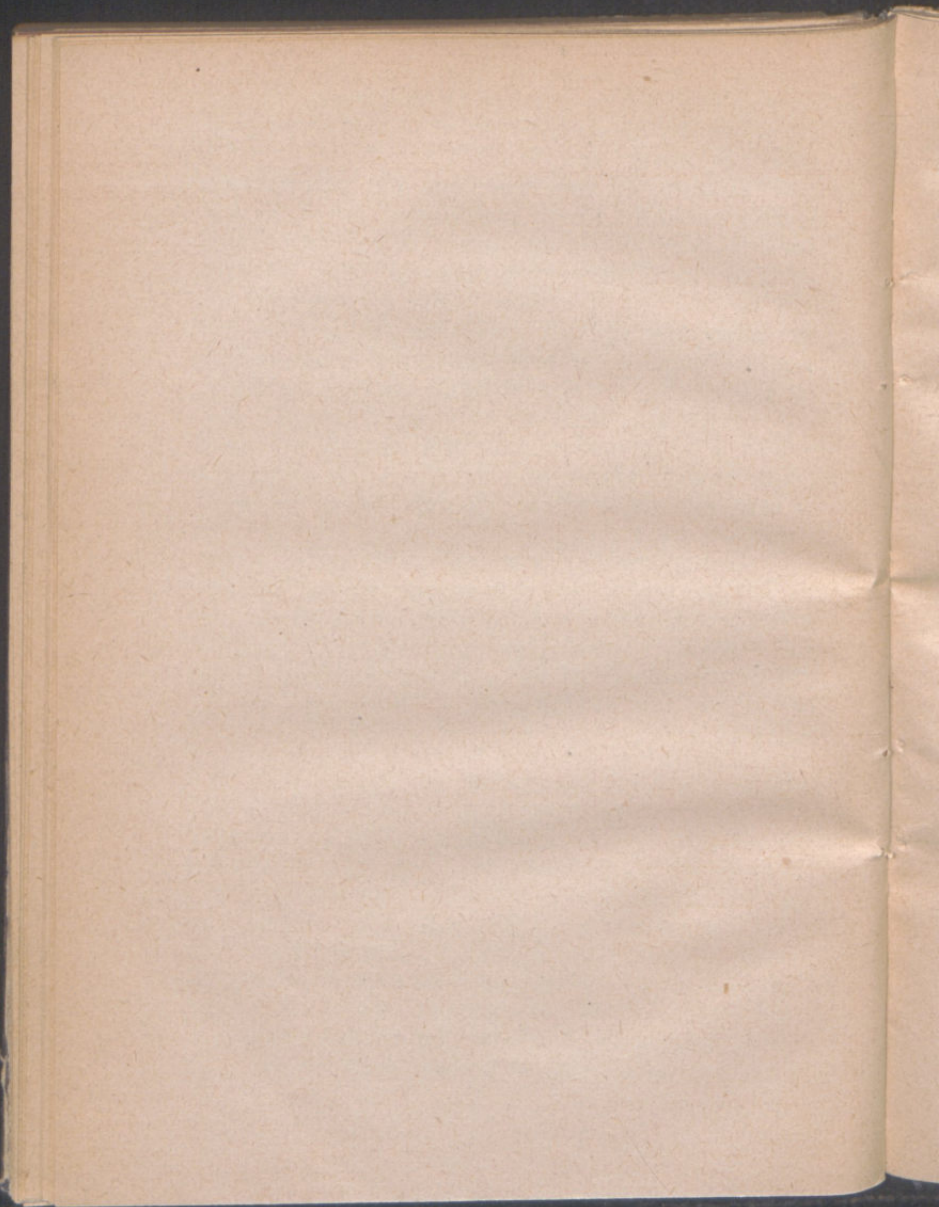
На це така відповідь: Насамперід Ісус ніколи не передав Петрові найвищої пастирської власти у Своїй Церкві, бо така власть належить лише до Ісуса Христа, і на все не опустив землі, бо перед Своїм Вознесенням приказав апостолам голосити святу Євангелію всім народам, заявляючи їм: „Ось я з вами по всі дні, до кінця світа“ (Мат. 28. 20.). Самийже Петро не уважав Христової Церкви своїм стадом, бо у його першому листі (посланню) так стоїть написано: „Па́сите стадо Бо́же, що у вас, доглядаючи не по неволі, ані для поганої користі, а з доброго серця, ані пануйте над народом, а взором будьте стада; і як явиться Пастир-Начальник, приймете невянучий слави вінець“ (1 Петра 5, 2-4.). Так отже Петро назвав стадом Божим то стадо, котре католицька Церков приписує йому та його наслідникам папам римським, а Ісуса

назвав Пастирем-Начальником, міжтим як католики називають його — Петра начальним пастирем.

Дійсно, як що тепер ще раз прийшовби Петро на цей світ та довідався, що його називають начальним пастирем Христової Церкви, що його титулюють князем усіх апостолів, та побачив величаву палату, у котрій він як начальний пастир мавби мешкати, (хоч дуже сумніваюся, чи римська курія згодиласьби на це, щоби Петро в убранні убогого галилейського рибака, щей до того не італієць а жидовин з роду осів у папській палаті), то він у своїй покорі відріксяби того всього не три, а триста разів і напевно ніякий когут не запіявби ані разу.

Що до поділу Христового Стада на ягнята й вівці, себто на підвладних вірних і пануюче духовенство, такого виразного поділу не було зразу, а наоборот Ісус виразно сказав Своїм ученикам: „І не зовіться наставниками, бо один ваш наставник — Христос“ (Мат. 23, 10.).

ДРУГА ЧАСТИНА.

Апостольська діяльність Петра.

1. Три тисячі людей навернених нараз.

По приказу воскресшого Господа ученики зійшлися до Єрусалиму. Тут Ісус з'явився їм останній раз; пішов з ними на Оливну гору; заповів, щоби так довго вони всі осталися в Єрусалимі, аж поки не охрестяться Духом святим, себто, доки Дух Господень не зійде на них. Сказавши це „знявся у гору, і хмара взяла його від очей їх“ (Діян. ап. 1, 9.).

Ученики довго гляділи у слід за Ісусом; відтак вернулись до міста і в затишній кімнаті (горниці) перебували на молитвах з Марією, матір'ю Господа нашого Ісуса Христа, та іншими побожними жінками (Діян. ап. 1, 14.). Тут на пропозицію Петра на місце Юди-зрадника вибрано киненням жеребу Маттія на апостола. Тут в Зелені свята Дух святий зійшов на всіх дванадцять учеників, зібраних на молитві. Від тої хвили вони стались дійсними

апостолами - голосителлями Євангелії Христової. Сповнені Духом святим вони почали промовляти на різних мовах. Ті, що слухали їх, дивувалися та кпили з них, думаючи, що вони п'яні.

Тоді Петро виступив перед нарід і в пориваючій проповіді доказав на основі місць зі Старого Завіту, що Ісус, якого жидівський нарід розп'яв, є дійсним Месією. Хайже нарід зрозуміє свій злочин і спокутує його. „Покайтеся, і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставлення гріхів, і приймете дар святого Духа“ (Діян. ап. 2, 38.). Ось так закінчив Петро свою першу апостольську проповідь. Наслідки її були величезні. Около три тисячі людей розкаялося; прийняли хрещення в ім'я Ісуса Христа і прилучилися до громади апостолів. Дійсно, Петро стався знаменитим ловцем людей для Христа, як це йому було предсказане. Громада увірувавших в Христа Ісуса побішталась в Єрусалимі з кожним днем. „Всі віруючі були вкупі, а все було в них спільне“ (Діян. ап. 2. 44.).

2. Пять тисяч людей навернених нараз в ходнику Соломоновім.

Сповнені святим Духом апостоли розвинули місійну діяльність навіть у самій святині на горі Сіон. В Діяннях святих апостолів (гол. 3,) читаємо, що Петро та Йоан пішли одного дня на молитву до святині. При входивдверях до святині побачили вони хромого від уродження, що витягав руку допро-

хожих та просив милостині. Апостоли приступили до нього. „Срібла та золота не маю*”) — сказав Петро — що ж маю, се тобі даю. В імя Ісуса Назорея встань і ходи” (Діян. ап. 3, 6.). Хромий відразу одужав; пішов разом з апостолами до святині й прославляв Бога. Задля цього багато цікавого народа збіглося коло обох апостолів в Соломоновім ходнику. Петро, бачучи так багато людей, не побоявся церковної прислуги, а промовив до зібраних так сильно й переконуючо, що під діланням святого Духа аж п'ять тисяч людей нараз увірвало в Ісуса Христа. Ось так ловив Петро для Христа тих самих людей, які ще недавно тому кричали до Пилипа: „Розпни, розпни Яго!”.

3. Петро увязнений.

На таке поведення обох апостолів у Соломоновому ходнику прислуга святині та священники не могли глядіти обоятно. Петра та Йоана увязнено й поставлено перед суд Високої ради, котра недавно тому засудила на смерть Ісуса Христа. Перед цим найвищим, жидівським судом Петро без боязні визнав свою віру в Ісуса Христа, та, що в Ньому одному є спасіння для усіх. Члени Високої Ради довго надумувались, як їм поступити з обома апостолами, бо карати їх не могли з боязні перед народом, котрий був свідком чудотворного уздоровлення хромого і стояв

*) На основі цих слів папська хоругов має срібно-золоту краску (катол. народ. катех. о. Шпірага, ч. I. ст. 269).

по стороні апостолів. Тож Висока Рада лише строго наказала апостолам навчати нарід в імя Ісуса Хрисма. Одначе апостоли уважали за відповідніше білше слухати Бога як людей (Діян. ап. 4,19), тому то випущені на волю, далше голосизи Євангелію, уздоровляючи в імя Ісуса множество різнородних недужих.

4. Карність у первісній христ. громаді.

Громада вірних у Єрусалимі зростала дуже скоро. Хоч в її склад входило множество людей, одначе всі вони „мали одно серце й одну душу”. Члени громади жили у повній згоді й братній любові і „ні один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне” (Діян. ап. 4, 32.). Багатші брати після потреби ділилися з убогими братами і чинили це виключно з доброї волі. Під доглядом апостолів в христ. громаді розвинулась дуже силно опіка над сиротами, вдовами й немічними старцями. Апостоли уряджували для них спільні обіди з членських складок й самі услуги вали при столах.

Братня любов високо розвинулась у первісних християн й заохочувала свіжих членів до жертвування свого добра на цілі громади. Межи ними бачимо двоє стареньких супругів, Ананію та його жінку Сафиру. Обое заявили, що увесь свій маєток віддадуть на громаду, та жаль було їм тих вигод, які є получені з приватним посіданням майна. Щоби задоволити себе й громаду, вибрали посередну, облудну дорогу. Хоч до пожертвування їх ні-

хто не змушував і могли усе майно задержати при собі, вони одну частину грошей, одержаних за продане поле, заховали собі а другу зложили на громаду у стіп Петра й запевняли його, що то усе їхнє майно. Облуди не терплять нігде. Не стерпів її і Дух Господень. Він через Петра, строго покарав Ананію і Сафиру. У стіп Петрових обое впали мертві.

За короткий час так сильно розвинулась христ. громада у Єрусалимі, що самі апостоли не були в стані обслужити членів при спільних обідах. Щоби усунути негодовання, котрі повстали з цього приводу, апостоли поручили, щоби сама громада, а не вони, вибрала з поміж своїх членів сім діяконів. Коли громада вчинила це, апостоли положили свої руки на голови діяконів; помолились і призначили їх, щоби в першу чергу дбали за вдови й сироти та їм услужували при спільних обідах. Зате апостоли присвятили більше часу голошенню Слова Божого. Ось так поволі розвивалась організація христ. Церкви.

5. „Більше треба коритись Богу, ніж людям“.

Ув'язнення Петра та Йоана настоятелями жидівської святині не залякало нікого з апостолів. Вони дальше ходили до святині і в ходнику Соломоновому проповідували Євангелію Христову, уздоровлюючи при цьому хорих на різnorodні недуги. Прислуга святині знова ув'язнила Петра та прочих апостолів й поста-

вила їх перед суд Високої Ради, котра звернулася до них з питанням, чому мимо закау дальше голосять Євангелію Христову. На це „озвались Петр і апостоли і рекли: Більше треба коритись Богу, ніж людам“ (Діян. ап. 5, 29), та стали доказувати, що Бог того Ісуса, Котрого розпяли на хресті, воскресив із мертвих і як Спасителя настановив Ізраїлеві на покаяння й прощення гріхів. За такі слова Висока Рада хотіла поубивати апостолів. Цьому спротивився один член Ради Гамаліїл, кажучи: „Відступіться від людей сих і оставте їх: бо коли від людей рада ся або діло се буде, то обернеться вніщо; коли ж від Бога, то не здолиете його знівечити...“ (Діян. ап. 5, 38. 39), себто коли діло Ісуса й голошення св. Євангелії апостолами є якоюсь людською вигадкою, то згодом розпадеться само, а коли воно є справою Божою, то ніякі переслідування зі сторони людей не знищать його. (Над цєю радою Гамаліїла повинніби глибоко застановитись також переслідувателі української еванг. справи).

Найвища Рада послухала слів Гамаліїла; лише побоями покарала апостолів й випустила їх на волю. Вони „пішли веселі з перед ради, що за імя Його (себто: Ісуса) удостоїлись бути зневаженими“ (Діян. ап. 5, 41.) і дальше голосили Євангелію Христову. Ось гарний примір витревалости усім тим, що стремлять до Правди й бажають поширити її.

6. Розігнання єрусалимської громади вірних.

Недовго втішалися єрусалимські християни свободою. Великий зріст їхньої громади у самому центрі жидівського народу застрахав первосвященника й Високу Раду так дуже, що вони в обороні власних інтересів рішилися безпощадно переслідувати віруючих у Христа.

Першою жертвою переслідування упав діякон Стефан, який не лише usługував убогим при спільних обідах але також з великим запалом голосив Христову Євангелію шкілникам (Діян. ап. 6, 9). За це він перший з віруючих у Христа поніс з жидівських рук мученичу смерть через укаменування.

Катам за мало було неповинної крові одної жертви. Вони, заразже після укамування Стефана забралися до загального переслідування єрусалимських християн. В рядах переслідувателів Савло (пізніщий апостол Павло) визначався великою ревністю. Він „руйнував церкву, входячи в дома та хапаючи і виволікаючи чоловіків і жінок, передавав у темницю“ (Діян. ап. 8, 3). Переслідувані християни розбіглися по юдейських та самарійських оселях. У Єрусалимі осталися лише апостоли. Перед переслідуваннями вони не утікали та не оставляли Христово стада під опікою Матери Божої так, як це чинили у світовій війні деякі уніяцькі єпископи, які перед наступаючим російським військом, зі страху перед православними християнами, утікли за Карпати,

поручивши свою дієцезію особливій опіці Матері Божої.

7. Апостольська діяльність Петра у Самарії.

Біженці з Єрусалиму не сиділи безчинно а йшли від оселі до оселі, „благовіствующи Слово“. Таким чином християнство поширилося у Самарії й Сирії (краях, котрі лежать на північ від Єрусалиму).

Коли апостоли довідалися, що у Самарії много людей увірувало в Ісуса Христа, „послали до них Петра та Йоана“ (Діян. ап. 8, 14), щоби вони новонавернених укріпили у вірі, Отже не Петро, як „начальний пастир“ та „князь усіх апостолів“ (як то катол. Церков титулує його), вислав когось з апостолів у Самарію, а наоборот, апостоли по спільній нараді вислали туди Петра та Йоана, найдіяльніших працівників з помежи себе, і ці, послухні збірній волі апостолів, вибралися в дорогу.

Дійсно великі зміни зайшли поволі також під цим оглядом. В апостольських часах кожний член Церкви корився загальному рішенні, а на Ватиканському Соборі (4, 3), котрий відбувся в роках 1869. і 1870., вирішено, що навіть Вселенський Собор, себто збір усіх єпископів світа, не стоїть понад папою, а папа Пій IX. постановою з 12. X. 1869 р. зарядив, що той, хто відкликується від рішення папи до Всиленського Собору, тим самим є виключений з Церкви. Так то кожний бачить, що устрій катол. Церкви є монархістичний, а

устрій христ. Церкви з апостольських часів був демократичний. Так само теперішній евангелізм заряджується демократично; отже навіть під цим оглядом евангелізм є більше зближений до первісного християнства ніж католицизм.

Оба апостоли, Петро та Йоан, пішли до новонавернених у Самарії; молилися й клали свої руки на них. Таким чином новонавернені до Христа й охрещені в Ім'я Його приймали силу святого Духа (Діян. ап. 8, 17).

Між тими, що в Самарії навернулись до Христа, знаходився також чародій, на ім'я Симон. Він за гроші хотів купити собі у Петра та Йоана таку силу й владу, щоби кождий прийняв святого Духа, на кого він положить свої руки. Та Петро не злякомився на Симонові гроші, лише заявив йому: „Нехай срібло твое з тобою буде на погибель, бо дар Божий думав еси за гроші купити“ (Діян. ап. 8, 30). Ось так ап. Петро раз на все осудив строго всяку симонію у христ. Церкві. Цікаво булоб довідатися, що саме сказавби ап. Петро про наймані Служби Божі, панахиди та різнородні молебени...

Апостоли, Петро та Йоан, звиділи усі христ. громади у Самарії, а відтак вернулись до Єрусалиму, проповідуючи по дорозі Слово Боже (Діян. ап. 8, 25).

Незабаром опісля ап. Петро знова вивабрався у місійну подорож. Цим разом він завітав до християн у Лидді, де в ім'я Ісуса Христа уздоровив Єнея, який був розслабле-

ний від семи літ. Звідціля ученики покликали його до місточка Йопії, де він в ім'я воскресшого Ісуса воскресив із мертвих Тавиту, яка, увірувавши в Христа, визначилась була ще за життя свого великим милосердям і добрими ділами зглядом убогих.

В Йопії Петро гостював довший час у гарбаря Симона. В його домі мав він видіння, на основі котрого прийшов до переконання, що у припинанні членів до Христової Церкви не треба робити різниці межі жидами й греками, себто поганями. Тому то ап. Петро, не вагаючись довго, удався до Кесарії до сотника з італійської роти, Корнелія, коли цей запросив його до себе; проголосив йому, його рідні й приятелям Благовістя Христове і охрестив усіх їх в ім'я Ісуса Христа. Так то ап. Петро прийняв перших з ряду поган у члени христ. Церкви.

Апостоли, які були у Єрусалимі, довідалися про навернення й прийняття поганина Корнелія з його домом у члени Христової Церкви, ще заки ап. Петро вернувся до Єрусалиму. Колиж він повернувся, апостоли закидували йому, що ходив і їв з необрізаними, а тимсамим оказували йому своє незадоволення з того, що він посмів приймати поган у члени Христової Церкви. Петро не відповів їм гордо: „Roma locuta, causa finita“ (Рим сказав, справа скінчена), але на своє оправдання оповів апостолам про своє видіння у Йопії і про ділання святого Духа у Корнелієвому домі. Своє оправдання він закінчив цими словами: „Коли ж рівний дар дав їм Бог, як і нам, що

увірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Богові?" (Діян. ап. 11, 17). Апостоли, вислухавши оправдань Петра, віддали хвалу Богові за те, що Він дав і поганам покаяння в життя" (Діян. ап. 11, 18).

8. Як вирятовано ап. Петра з ерусалимської в'язниці?

Ірод Агриппа I., брат славнозвісної Іродіади а внук жидівського царя Ірода великого, що за його правління прийшов на світ Божественний Спаситель, проживав довгий час у Римі і завдяки своєму дипломатичному хистові й лизунству зеднав собі так велику ласку в кесарів, що одержав від них королівську владу над усією Палестиною, котра передтим була роздроблена на маленькі державки. Він осів у Єрусалимі, як столучному городі 41. року й володів над Палестиною до 44. року; одначе не втішавсь прихильністю усього жидівського населення. Партія фарисеїв ворожо ставилася до нього. Щоби й фарисеїв приєднати собі, Ірод Агриппа удавав перед народом, що він дуже побожний і ніби то з превеликої ревности взявся за переслідування християн. Цим переслідуванням він приєднав собі фарисеїв, але ерусалимська церковь понесла великі страти. Апостол Яків, брат Іоана, потерпів мученичу смерть. Ап. Петра ув'язнено й засуджено на кару смерти. Присудмав бути виконаний заразже після свята Пасхи. Великим горем пририта ерусалимська гро-

мада безнастанно молила Всесилного Бога о рятунок для Петра. Незабаром показалося, що сила щирої молитви є велика.

Останньої ночі перед виконанням згаданого присуду, закутий в кайдани Петро спав у в'язниці між двома жовнірами. В'язничних дверей берегли військові стійки. Усяка спроба утечі була даремна. Надії на рятунок не було ніякої, а всеж таки „ангел Господень став перед ним, і світло засіяло в будинку; торкнувши ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржій! І поспадали кайдани з рук його“ (Діян. ап. 12, 7). Під його проводом Петро перейшов усі в'язничні сторожі та залізну входу браму тюремну й подавсь вулицями в середину міста. Він думав, що має лише гарне видіння, котре не має нічого спільного з дійсністю. Колиж по дорозі провідник зник а Петро прийшов до повної свідомости; зрадив вельми з відзисканої свободи і пішов сейчас до дому Марії, матери евангелиста Марка, де застав много братів, зібраних на нічну молитву. Присутні раділи мов діти, коли побачили ап. Петра й наглядно переконалися про велику силу вислуханої молитви. Ця подія дає й нам гарний примір до наслідування і поучує нас, де і як шукати помочі тоді, коли ми самі безраді, а люде або не хочуть або не можуть прийти нам з помічю.

Не довго втішався Ірод Агриппа I. царською владою та прихильністю усіх політичних партій жидівського народу, купленою за високу ціну неповинної крові християнських мучеників. Він умер 44. року а Палестина опинилася під безпосереднім зарядом римських

прокураторів, які як політичні урядники не мішалися в релігійні справи краю. Християне знова зазнали спокою, за котрим вельми ту-жили підчас недавно минулих переслідувань.

9. Апостольський Собор у Єрусалимі.

Серед різнородних перешкод і терпінь зростала і скоро розвивалась Христова Церков, підлита кровю мучеників. Від Воскресення Господнього уплило кільканайцять літ. Завзятий противник Христа, Савло, самий навернувсь біля Дамаску і як апостол Павло уже 14 літ працював з усіх сил своїх над поширенням науки й віри Христової межі поганськими народами. Палестина, Сирія, Кілікія та інші краї у Малій Азії покрились сіттю християнських громад. На північ від Єрусалиму творився новий і сильний осередок християнства в Антіохії. Антіохійська громада складалася переважно з елинохристиян, себто християн навернених з поган. До них прийшли юдеохристияне, себто ті, що навернулись з Жидів, і почали навчати антіохійців, щоби вони жили після усіх законів та звичаїв Мойсеевих, бо це є конечно потрібне до спасіння. „Коли не обріжетеся по звичаю Мойсеевому, не можете спастися“ (Діян. ап. 15, 1), казали вони. В теперішних часах подібно навчають адвентисти (суботники), які між иншим переняли від жидів святкування суботи, десятину (себто кождий член цієї секти є зобовязаний віддати десяту часть свого майна і доходів на ціли суботницької органі-

зації) й заборону їсти вепрове мясо, і намагаються доказати, що це, а головню святкування суботи, є кожній людині до спасіння конечно потрібне; незважаючи на те, що Христос назвав Себе паном суботи а апостоли навіть нічого не згадують про святкування суботи (гл. Римл. 14, 5; Колос. 2, 16).

Очевидно, що через навчання юдеохристиян от хочби що до обрізання повстав в антиохійській громаді великий заколот, бо недавно тому ап. Павло навчав антиохійців, що кожна людина спасається лише вірою в Ісуса Христа а не зберіганням старозавітних, обрядових приписів.

Задля усунення непорозумінь та повернення спокою в антиохійській громаді удався Павло з Варнавою, учеником своїм, в дорогу до Єрусалиму, де перебували „стовпи“ християнства: Яків, Кифа та Иоан” (Галат 2, 9). Тут відбувся апостолський Собор около 50. (51.) року по Христі. В цьому Соборі взяли чинну участь не лише апостоли але також старші (пресвитери), себто представники поодиноких христ. громад, які задля свого досвіду, загального поважання і старости були вибрані самими громадами в ціли удержування ладу й порядку у самихже громадах і мали заступати свої громади на зовні. Як дуже поважали старших (пресвитерів) навіть апостоли, можна заключити з висказу ап. Петра: „Старших між вами молю, яко товариш-старший...” (I. Петра 5, 1). Отже самий ап. Петро уважав себе зглядом них за співстаршину.

Пресідником Собору був Яків (гл. Діян.

ап. 15, 5—29) а зпоміж учасників собору визначалися Петро та Йоан задля ревности в голошенні св. Євангелії між жидами і ап. Павло, який мимо вутлого здоровля розвинув широку діяльність між поганськими народами.

Головною ціллю Апост. Собору було полагодження спірних питань межі юдеохристиянами і елинохристиянами, бо деякі з фарисейської партії, увірувавши в Ісуса Христа, дуже домагалися, щоби елинохристияне були обрізані і хоронили у своєму житті закон Мойсея (Діян. ап. 15, 5). Задля цього повстало велике змагання між учасниками Собору. Тоді ап. Петро забрав голос; оповів, як Бог зглянувся над поганами, щоби й вони були прийняті до Христової Церкви, а в кінці заявив, що він є проти змушування елинохристиян до придержування усіх приписів Мойсейового закону, бо Мойсеєві приписи належать до Старого Завіту (Діян. ап. 15, 21), а домагався лише того, щоби елинохристияне не приносили жадних жертв ідолам, та здержувались від блуду та давленого та крови.

Собор о д о б р и в пропозицію ап. Петра (а не навідворот) і до антіохійських братів вислав листа з тим домаганням, щоби вси здержувались лише „від жертвів ідолам, та крови, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе добре робити мете“ (Діян. ап. 15, 29). Так то Собор зовсім відкинув домагання юдеохристиян, через що християнство одержало ще більшу силу поширювання між поганськими народами і свободу в управильненню життя віруючих на основі науки Божественного Спасителя.

10. Ап. Павло докоряє ап. Петрові.

Хоч рішенням Собору узнано елинохристиян та юдеохристиян за рівноуправнених членів христ. Церкви, одначе особисте пожиття одних з другими ще не було зовсім управильнене. Наглядним доказом цього є поведення ап. Петра в Антіохії. Він завітав до цього міста незабаром по Соборі і, як довго не було тут нікого з ерусалимських братів, їв разом з елинохристиянами підчас спільних обідів. Коли до Антіопії прийшли „деякі від Якова“, Петро таївся і уникав товариства елинохристиян, бо боявся тих, що були з обрізання, і тому удавав, що він дальше живе після Мойсеевих приписів.

За таке лицемірське поведення (гл. Гал. 2, 13) ап. Павло перед усіма, себто прилюдно, докорив Петрові і тим, що разом з ним лицірили, тому, „що вони не право ходять по євангельській істині“ (до Галат 2, 14), бо не поступають після тої основної правди святої Євангелії, „що не оправдується чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа і ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдитись вірою в Христа, а не ділами закону; бо не оправдितись ділами закону ніяке тіло“ (до Галат 2, 16).

З опису цієї події наглядно переконаємося, як далеко ще не зжилися зі собою юдеохристияне та елинохристияне і як тяжко було ап. Петрові в лагідний спосіб погодити одних з другими. Він бажав догодити одним і дру-

гим а через те зійшов на дорогу хиткого поведення. За це ап. Павло прилюдно докорив йому.

На цьому місці слідби зауважити, що оправдання вірою в Ісуса Христа без учинків по закону є тою основною правдою Нового Завіта, на котрій оперлися усі великі реформатори, приступаючи до великого діла духової обнови християнства, котре в середних віках зійшло з правої дороги, витиченої йому Божественим Спасителем та апостолами його. Оправдання лише вірою в Ісуса Христа („sola fide instificamur“) є тою основною наукою Євангелизму, задля котрої він основно різниться від усіх інших церков, котрі ставлять заслугуючі діла на рівні а навіть вище віри в Ісуса Христа (приміром католицька Церков). Для євангеликів віра в Господа нашого Ісуса Христа є альфою й омегою (початком і кінцем) у справі спасіння людини. З віри походять діла так, як з вогню походить тепло. Який вогонь -- таке тепло; яка віра -- такі діла. Як вогневі ніхто не приписує за заслугу того, що він видає тепло, так само члени євангелицької Церкви не вважають своїх добрих діл якою небудь заслугою перед Отцем Небесним, бо хто дійсно по християнськи вірить в Бога, той довершує добрі діла і не хвалиться, що за них буде мати заслугу перед Паном-Богом.

Хоч євангелицька Церков обосновується на тій правді, що кожна людина спасається лише вірою в Ісуса Христа, одначе увесь світ знає, що на добродійні заведення різного

рода вона так багата, що ніяка з її сиріт не тиняється попід людські плоти, ані ніхто з її старців не йде від хати до хати за прошенням хлібом. Тай не чваниться цим евангелицька Церков, бо опіку над безрадными й немічними людьки уважає вона за свій святий обовязок.

11. Дальша місійна діяльність ап. Петра.

У св. Писанні нема ніякої, виразної згадки про дальше життя ап. Петра. Загально відомо, що він був жонатий. Правдоподібно він у товаристві своєї жінки відбував дальші місійні подорожі (I. Кор. 9, 5), але по котрих саме краях подорожував, годі точно определити. На основі обох послань (листів) Петра можна догадуватись, що головним полем його дальших місійних трудів була Мала Азія, де він довший час мав обслуговувати ті громади, котрі зорганізував ап. Павло.

Католицька Церков учить, що ап. Петро, після чудотворного освободження з ерусалимської в'язниці 42. р., осів у Римі; де був єпископом 25 літ й умер мученичою смертю.

Одначе це попросту неможливе, бо з Діян. ап. 15, 5—29. знаємо, що ап. Петро брав чинну участь на Апостолському Соборі у Єрусалимі, а цей Собор відбувся около 50. року по Хр.; бо з другої сторони ап. Павло не згадує його ані в посланню до Римлян ані у своїх посланнях, написаних в Римі. Посланняж до Римлян написав Павло 58 р. і закінчуючи його, умістив поздоровлення до усіх визнатні-

щих членів римської громади. Як що в Римі бувби Петро під той час єпископом, то Павло напевно бувби поздоровив його насамперід. Відтак 61. року привезено увязненого ап. Павла до Риму. Йому на зустріч вийшла уся христ. громада з Риму. Між ними знова нема ап. Петра. Чейже він не проголосив себе „ватиканським в'язнем“ так, як це учинили папи римські 1870. року*). Від 61. до 63. року ап. Павло перебував у римській в'язниці і написав за той час послання до Филип'ян; Єфес'ян; Колос'ян і Филимона. При кінці кожного з цих листів згадує він по імені усіх визнатніщих членів римської громади; між ними й тих, що з ним разом мучились у в'язниці, а про Петра знова не згадує нічого. То якже Петро міг бути в Римі єпископом і то аж 25 літ? Доказ же, котрий подають католицьким студентам богослов'ї на викладах, що ап. Павло будьтоби тому не згадував у своїх посланнях про ап.

*) 1870 р. італійські війська завоювали папську державу і здобули Рим (20 вересня 1870 р.), котрий з того часу стався столицею Італії з осідком італійського короля у літній палаті папи, збудованій на узгір'ю Квіріпал. Хоч за це італійське правительство законом з 13. мая 1871. р. забезпечувало папі зовсім вільну руку в заряді Церкви й свобідні дипломатичні зносини з іншими державами; оставило у папському посіданні й свобідному уживанні дві величезні палати (Ватикан і Лятеран) та одну чудову віллу Костель Гандольфо над прекрасним озером Альбано; крім того годилося платити по 3,225.000 лірів річно, папа Пій IX. нд згодився на це; на італійську королівську корону кинув клятву, а себе добровільно проголосив „ватиканським в'язнем“ і нігде не виходив поза мури Ватиканської палати і церкви св. Петра. Такий стан тревав аж до 1929 р. включно, себто цілих 59 літ.

Петра, бо вони оба не жили у повній згоді зі собою, заледве чи кого переконає, бо годі представити собі, щоби два чільні апостоли Христові в незгоді зі собою жили десятки літ.

З часів дальшої місійної праці ап. Петра остали нам два прегарні послання, котрі він написав до малоазійських громад (I. Петра 1, 1.; II. Петра 3, 1) короткий час перед своєю мученичою смертю. В першому посланні згадав він про себе з великою покорою: „Старших між вами молю, яко товариш-старший і свідок страдання Христового і спільник слави, що має відкритися“ (I. Петра 5, 1). Отже навіть у старости літ своїх ап. Петро не вивисшував себе понад інших. Він ставив себе на рівні з іншими старшинами (пресвитерами) і просив їх, щоби пасли не його стадо а „Боже“ (I. Петра 5, 2), бо він самий вже не мав надії вернутись до них. На прикінці цього листа ап. Петро передав малоазійським громадам привіт від громади, що у Вавилоні. „Витає вас вибрана з вами (церков) в Вавилоні, і Марк, син мій“ (I. Петра 5, 13). Котре саме місто мав на увазі ап. Петро, чи дійсний Вавилон над Евфратом, чи може Рим, над цим питанням великі учені довгі віки сушать свої голови, але ще не дали зовсім певної відповіді, опертої на переконуючих доказах.

У другому посланні, написаному незабаром після першого, навязуючи до слів воскресшого Ісуса: „Істино, істино, глаголю тобі: як був еси молодий, то підперізувався сам і ходив еси, куди хотів; як же зістарієшся, то простягнеш руки твої і інший тебе підпереже, й поведе, куди не схочеш“ (Йоан 21, 18), Пе-

тро предсказав свою близьку, мученичу смерть ось так: „Знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос об'явив мені“ (II. Петра 1, 14).

12. Мученича смерть ап. Петра.

Незабаром так і сталося. Цар світа цього не міг рівнодушно глядіти на це, щоби віра у Христа нищила його володіння над людськими серцями. Переслідування християн розшались... Христова Церква росла, але й збільшалося число мучеників. У їх рядах бачимо також ап. Петра, який вже й так трясся над гробом. Коли він вступав у ряди учеників Ісусових, був у розквіті віку; повен сил і поривів до великого діла. Хотяй його характер був хиткий і податливий, мов той човен, котрим нераз увихавсь по філях Генисаретського озера, одначе згодом на науці Божественного Спасителя він засталився і став твердий мов скала. Колишній рибалка Симон ставсь велитом духа й апостолом правди, та в голоді серед важких трудів, переслідувань і терпінь голосив радість відкуплення й братню любов, від Єрусалиму почавши. Діяльність цього знаменитого ловця людських умів та сердець для Христа зачеркувала чимраз більші круги, з радістю він глядів на зростаючі мури Будівлі Божої, себто Церкви Христової. Це заохочувало його до дальших місійних трудів, а життя плило. Рік за роком минав... Голова посивіла; зморщки поорали обличчя; життєві сили маліли; фізична енергія вичерпувались...

Та не вичерпувавсь апостолський залал і місійні пориви... Хоч Петрові давно вже минуло сімдесять літ, він дальше трудився і нищив кайдани темряви та зла. Цього дарувати не міг йому цар світа цього, тож зажадав життя від сідоглавого апостола...

Петро не злякався мученичої смерті; вдруге не відрікся свого Учителя й Господа а віддав свій найцінніший, останній скарб — своє життя для Христа і за Христа; свідомий того, що „не єсть слуга більший пана свого, ані посланець більший пославшого його“ (Йоан 13, 16).

Після передання ап. Петро мав умерти на хресті, розпятий в діл головою і так прославив Бога...

З М І С Т.

Передне слово.

Перша частина:

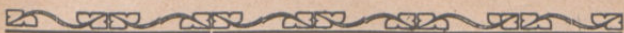
Ап. Петро на науці в Ісуса Христа.

	Стор.
1. Симон-Петро — рибалка	5
2. Симон-Петро вперше у свого майбутнього Учителя	6
3. Симон-Петро стається постійним учеником Ісуса	8
4. Спроба ходження по філях озера	10
5. „Ти еси Петр...”	11
6. „Геть від мене сатано! ти блазниш мене“	20
7. „Господи, добре нам тут бути“	25
8. Спір о першенство	27
9. Ісус умиває ноги Петрові	31
10. На горі оливній	34
11. Упадок Петра	36
12. Розкаяння Петра	39
13. „Паси ягнята мої“; „паси вівці мої“	41

Друга частина :
Апостолська діяльність Петра.

1. Три тисячі людей, навернених нараз	47
2. Пять тисяч людей навернених нараз
в ходнику Соломоновім	48
3. Петро увязнений	49
4. Карність у первісній христ. громаді	50
5. „Більше треба коритись Богу, ніж
людям“	51
6. Розігнання ерусал. громади вірних	53
7. Апостольська діяльність Петра у Са-
марії	54
8. Як вирятувано ап. Петра з єруса-
лимської в'язниці	57
9. Апостольський Собор у Єрусалимі	59
10. Ап. Павло докоряє ап. Петрові	62
11. Дальша місійна діяльність ап. Петра	64
12. Мученича смерть ап. Петра	67

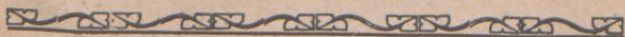

НА СКЛАДІ АДМІНІСТРАЦІЇ
„УКРАЇНСЬКОЇ РЕФОРМАЦІЇ“

можна набути :

Біблія (Старий і Новий Завіт) переложена на українське велитами знання П. О. Кулішем, І. С. Левіцьким і Др. І. Пулюєм.	
Біблія більшого формату коштує	6.— зл.
Така сама Біблія кешонк. формату коштує	6.— „
„Новий Завіт“ кешонк. формату	2-60 „
„Книга Хвали“ (кол. вид.) в гарній оправі	3.— „
„Книга Хвали“ (канад. вид.) в гарній оправі	4.— „
„З історії Релігійної Думки на Україні“ — написав Михайло Грушевський	5.— „
Малий Катехизм для дітей	0-50 „
Звідки взялась і що є Єванг. Віра?	0-30 „
„Апостол Петро“ — написав Т. Ярчук	0-63 „

Почтова пересилка не подана в наведених цінах.

Кожний українець,
що шукає правди, пови-
нен передплачувати

Український Єванг. місячник

„Українська Реформація”

Цей місячник працює над обно-
вою особистого, родинного,
громадського, церковного,
господарського та полі-
тичного життя Україн-
ського Народу на під-
ставі науки Господа
нашого Ісуса
Христа.

Адреса Редакції й Адміністрації:

„Українська Реформація”
Львів, вул. Піскова 38.

ЖАДАЙТЕ ОКАЗОВИХ ЧИСЕЛ!

4008/39